

A Y Y E I E S

Έκδοση των Απανταχού Καϊτσιωτών

ΕΩΡΑ: Πατησίων 4, Αθήνα 106 77 • Χρόνος πρώτος • Αριθμός Φύλλου 1 • Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2002

Χωριανοί και συμπατριώτες, φίλες και φίλοι αναγνώστες

Υποδεχθείτε την εφημερίδα του Συλλόγου μας. Το όνομα αυτής «Αγγείες». Όνομα τιμημένο και ιστορικό

Με περισσότερη εμμονή στο παρελθόν μας, θα μπορούσαμε να την πούμε και «Αγγείες». Έτσι έλεγαν κάποτε το χωριό μας.

Μπορούμε παράλληλα να την πούμε νέο και υπεύθυνο ξεκίνημα.

Η «Καϊτσα» σαν έντυπο, διήνυσε μια ικανή πορεία. Κατέγραψε γεγονότα, φιλοξένησε κείμενα, διετύπωσε απόψεις και αιτήματα, επενδύθηκε με αναμνήσεις, με ιστορικές αναζητήσεις, με σατιρικές στήλες και φωτογραφικό υλικό.

Όμως είναι χρεωμένη και με αρνητική δράση και παρουσία. Εμφάνισε εριστικό πρόσωπο αρκετά συχνά, στήριξε πείσματα, καλλιέργησε εχθρότητες, ανέδειξε αυθαιρεσίες και εξέθρεψε λόγια παχιά. Εμπλουτίστηκε από μίση και εγωισμούς. Υπηρέτησε σκοπιμότητες και λεκιάστηκε από ενοχλητικές ανορθογραφίες. Περιχυμένη μερικές φορές από αγραμματοσύνη, φανέρωνε και την ποιότητα κάποιων συντακτών.

Ουδείς αρνείται πως η «Καϊτσα» ήταν όργανο του Συλλόγου. Ο Σύλλογός μας όμως ήταν και όργανο κάποιων που προσπαθούσαν να κάνουν τους πάντες και τα πάντα όργανά τους. Ιδίως στα τελευταία της τεύχη, αποδείχθηκε φυλλάδα αξιολύπητη, γεμάτη ίλαρότητα και ανάξια να μας εκπροσωπεί. Εξυπακούεται βεβαίως πως ο τίτλος «Καϊτσα» σε εκδοτικό επίπεδο αποτελεί περιουσιακό στοιχείο του Συλλόγου μας.

Με την παρούσα έκδοση, θα προσπαθήσουμε να σβήσουμε τις κακές αναμνήσεις. Όλοι μαζί χέρι με χέρι, ανάσα με ανάσα, θα τροχιοδρομήσουμε σε ανοξείδωτες ράγες. Θα προχωρήσουμε δίχως εμπάθειες και μικρότητες, δίχως αρρωστημένους εγγισμούς, δίχως οικογενειοκρατικούς μηχανισμούς και παρεοκρατικές αντιλήψεις.

Για να μη λένε πίσω μας δυσάρεστες καταγγελίες. Να μην μας βρίζουν με την κάθε ευκαιρία στα καφενεία του χωριού. Άλλωστε, δημιουργία δε μπορεί και δεν αντέχει να κάνει ένας άνθρωπος μόνος τους.

Προτιμήσαμε για την εφημερίδα μας αυτό το μικρότερο σχήμα, επειδή μεταφέρεται εύκολα και διαβάζεται άνετα. Κυρίως επειδή αποθηκεύεται χωρίς πρόβλημα, ενώ κάθε πενταετία, μπορεί να δεθεί σε ενιαίο τόμο που θα χωράει και θα συνοδεύσει όλες τις βιβλιοθήκες.

Και ας το ξεκαθαρίσουμε. Αλλάζοντας τίτλο δεν αρνούμεθα τίποτε από την ιστορία του χωριού μας. Και η Καϊτσα δική μας είναι και το όνομά της αποτελεί ένα τέμενος πολύ σεβαστό για μας. Και η Μακρυρράχη μάς συγκινεί στο έπακρον. Δεν ξέρουμε πόσους αιώνες η «Μακριά Ράχη» φέρει αυτόν τον προσδιορισμό. Εμείς τον νιώθουμε να κοσμεί και να συνοδεύει την ύπαρξή μας.

Όμως οι Αγγείες προϋπήρξαν. Δημιούργησαν υψηλό πολιτισμό και εξελίχθηκαν σε μεγάλη ιστορική οντότητα. Ήταν μια πόλη που ήθελε να ζει, να εκφράζεται και να δημιουργεί ελεύθερα. Και πλήρωσε το τίμημα της ελευθερίας της. Καταστράφηκε από Αιτωλούς και Βάρβαρους Ρωμαίους μέχρι ξεθεμέλιωμα.

Ενδεχομένως αυτή η προγονική μας κοιτίδα να ζητάει δικαίωση. Μπορεί να έφυγε από το γεωγραφικό χάρτη, αλλά παραμένει ιστορική ανάμνηση και μαρτυρία. Κάνοντάς την τίτλο στην εφημερίδα του Συλλόγου μας, επιχειρούμε κάποια υπενθύμιση της ηρωικής πολιτείας των Αγγειών και ένα προσκύνημα στα ματωμένα αγκωνάρια του Παλιόκαστρου.

Και μην ξεχνάμε. Άλλοι Σύλλογοι ψάχνουν για ρίζες να εμφανίσουν ιστορικούς χυμούς.

Εμείς διαθέτουμε τείχη που θωρακίζουν την καταγωγή μας.

Το Διοικητικό Συμβούλιο

Μαζί με τις ευχές μας για ένα καλύτερο 2003

Άρθρο της Προέδρου

ίμαι μια μικρή σκέψη. Γεννήθηκα πριν κάμποσο καιρό στο μυαλό του Φάνη. Δειλά - δειλά ξεπήδησα απ' τον κουμπαρά των σκέψεών του...

Βρήκα κάπου μιαν άκρη και στάθηκα...

Στην αρχή τα είχα εντελώς χαμένα. Άλλωστε πίστευα πως ο Φάνης και η δική του συντροφιά αγαπούσαν ιδιαίτερα τον εαυτούλη τους και δεν τα πήγαιναν τόσο καλά με το είδος των σκέψεων μου. Του φαινόμουνα νόμιζα λίγο υπερβολική για τους καιρούς μας, που οι περισσότεροι άνθρωποι τα θέλουν όλα για τον εαυτό τους. Δεν κατάλαβα όμως πως έγινε και με είχε τόσο καλοδεχτεί εκείνες τις μέρες. Πόσα και πόσα δεν φανερώνει ο χρόνος. Ας δούμε, σκέψηπικα τι θα φανερώσει το μυαλό του Φάνη.

Κι ενώ στην αρχή έψαχνα τρόπο να ξεφύγω, αργότερα κάθισα αναπαυτικότερα στη μικρή γωνιά που μου παραχώρησε το μυαλό του Φάνη και περίμενα κι όλο άκουγα.

Κάποια στιγμή ο Φάνης μ' άφησε να γλιτστήσω στο μυαλό των ανθρώπων της συντροφιάς του. Βρήκα πάλι μιαν άκρη κι ακούμπησα. Ακούμπησα και πάλι άκουγα...

Πολύ γρήγορα άρχισα να καταλαβαίνω. Όχι!. Όχι!. Δεν ήταν έτσι όπως νόμιζα. Όχι. Όχι. Ούτε ο Φάνης ούτε η συντροφιά του τα ήθελαν όλα για τον εαυτό τους. Έκαναν το δικό τους αγώνα με το δικό τους τρόπο. Ήθελαν να πετύχουν το δικό τους στόχο. Κι αυτός ήταν ένας. «Να εξέλθωμεν νικητές και ίνα νικήσωμεν», έλεγαν. Όχι τους ανθρώπους, αλλά κάποια λάθη σαν τον άσκοπο συγκεντρωτισμό, τον αποκλεισμό και μερικά αντίστοιχα.

Κι όλο κουβέντιαζαν. Ο Φάνης με τον Πολυνίκη, τον Αχιλλέα, τον Τίμαιο, τον Τηλέμαχο, την Αφροδίτη κι άλλους. Κι όλο αυτοί μίλαγαν, κι όλο εγώ μάθαινα.

Κάποια στιγμή άκουσα το Φάνη να τον λένε Κώστα ή Βυζαντινό, τον Πολυνίκη να τον λεν Δημήτρη ή στρατηγό, τον Αχιλλέα Κώστα, τον Τίμαιο Δημητράκη, τον Τηλέμαχο Μπάμπη, την Αφροδίτη Μαίρη κ.λ.π. κ.λ.π.

Κι ύστερα πήρα μορφή κι ήρθα μαζί τους με το Θανάση, τη Μαίρη, το Νίκο, τη Σούλα, το Γιώργο, την Ασπασία, το Θανάση τη Σοφία, τη Φρόσω, το Δημήτρη, κι άλλους, κι άλλους..

Τι κι αν οι δύο δεν έγιναν μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Υποσχέθηκαν πολλοί πως θα βοηθούν ο καθένας με τον τρόπο του. Και ελπίζουμε και προσδοκούμε

Αγαπητοί συγχωριανοί όλοι εμείς είμαστε μικρές σκέψεις μπροστά στη μεγάλη Ιδέα «ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΚΑΪΤΣΙΩΤΩΝ» κι ακόμα μικρότερες μπροστά στη μεγαλύτερη «ΚΑΪΤΣΑ».

Αγαπητοί συγχωριανοί δεν θέσαμε εαυτούς «μπροστάρηδες» προκειμένου να δρέψουμε δάφνες. Ούτε να μεγαλοστομίσουμε πως από μας, άπαντες θα μείνετε ευχαριστημένοι (μακάρι να γινόταν έτσι). Εξάλλου γνωρίζουμε καλά πως ο πιο σίγουρος τρόπος να αποτύχουμε είναι να προσπαθούμε με τις αποφάσεις μας να σας ευχαριστήσουμε όλους. Περπατήσαμε μέχρις εδώ για να ονειρευτούμε όλοι μαζί, νέοι, μεγάλοι, μεγαλύτεροι τις μέρες του χωριού μας. Αυτές που πέρασαν, αυτές που ζούμε κι αυτές που θάρθουν. Για την ΚΑΪΤΣΑ πιστεύουμε δεν περισσεύει κανείς. Ελάχιστα ή τίποτα μπορούμε να κάνουμε χωρίς εσάς.

Έτσι λοιπόν ευχαριστούμε αιφ' ενός όλους τους προσελθόντες στη Γενική Συνέλευση της δις Οκτωβρίου 2002 και αιφ' ετέρου όσους Προέδρους και Συμβούλους προηγούμενων Δ. Συμβουλίων, βοήθησαν με το δικό τους τρόπο και τη συμπαράσταση πολλών συγχωριανών το Σύλλογο να φτάσει μέχρις εδώ.

Τέλος αφού αποστέλουμε τις πρόδρομες ευχαριστίες μας σε όλους εσάς που ελπίζουμε να βρείτε τη διάθεση να μας πλαισιώσετε, σας προσκαλούμε:

Ελάτε να ονειρευτούμες τις μέρες του χωριού μας, να πιστεύουμε στη δύναμή του. Είναι ανάγκη να σταματήσουμε τον ήλιο πάνω απ' τους κήπους μας για γίνοντας μότεροι, πάνω απ' τους έρημους δρόμους να ζεσταθούν, πάνω απ' την αμφιβολία μας να την εξατμίσει. Ελάτε να ονειρευτούμε το σπίτι του Συλλόγου μας με τα παράθυρα ορθάνοιχτα στο φως κι ανοιχτές τις πόρτες σαν σε πανηγύρι. Ελάτε να πιστεύουμε στη γη μας.

Ακροτελεύτια σας στέλνουμε ολόθερμες τις ευχές μας για καλές γιορτές και έναν καινούριο Χρόνο (το 2003) γεμάτο χαρά, υγεία και προσωπική ευτυχία...

ΕΥΔΟΚΙΑ ΟΙΚΟΝΟΜΟΥ

ΕΥΧΑΡΙΣΤΑ ΚΑΙ ΔΥΣΑΡΕΣΤΑ ΤΗΣ ΖΩΗΣ

Μακρυρράχη - Καϊτσα και Καϊτσιώτες

◆ Ο Γιαννακάκης Γεώργιος του Ευαγγέλου και η Αλεξιάδου Δέσποινα παντρεύτηκαν στις 17-8-2002 στο χωριό. Να ζήσουν και καλούς απογόνους.

◆ Ο Τζούνης Δημήτριος του Νικολάου και η Θανασία Βαρβάρα του Νικολάου στεφανώθηκαν στις 22-9-2002 στο χωριό. Ευχόμαστε βίον ανθόσπαρτο και πολλά παιδιά.

◆ Ο Χρήστος Δημητρίου. Κούτσικας και η Ευαγγελία Δημητρίου. Καρδάμπελα, τέλεσαν τους γάμους τους την 27-10-2002 στη Μεταμόρφωση του Σωτήρος Αλσούπολης Νέας Ιωνίας.

Βίον ανθόσπαρτο και πολλά παιδιά.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρουμε τη χλιδάτη δεξιώση που ακολούθησε στη νέα πολυτελέστατη σάλα «Κτήμα Καζάρια La Site» των επιχειρήσεων Χατζηαργύρη.

◆ Η Δήμητρα Γαβριήλ Κλασίνα γέννησε στις 12-9-2002 κορίτσι. Είναι το έκτο παιδί τους. Να ζήσει και να το προστατεύει ο θεός.

◆ Η Αρετή Βασιλείου Σαμαρά (Βασίλειος του Κωνσταντίνου) στις 12-11-2002 γέννησε αγόρι. Νεογέννητο και γονείς να ζήσουν και να κάνουν κι άλλα.

◆ Η Κατερίνα Καλότυχου, κόρη του Παναγιώτη και Βάσως Ζαβού,

βάφτισαν με το σύζυγό της στις 29-9-2002 το γιο τους και τον είπαν Ανδρέα.

Να τους ζήσει και να το φωτίσει ο Θεός.

◆ Την 1-12-2002 στον Προφήτη Ηλία Ριζούπολης Αθηνών η Κωνσταντίνα Δημητρίου μπήκε στην Κουτσούμπα και ο σύζυγός της Ιωάννης Χριστόπουλος βάφτισαν το γιο τους Δημήτριο - Παναγιώτη.

Να τους ζήσει και καλή φωτιση.

◆ Η Θωμαή Βασιλείου Φερατή, γέννησε το δεύτερο παιδί της (αγόρι) στις 30-4-2002.

Η Γεωργία Γεωργίου Ζιάκα, κόρη κι αυτή Βασιλείου Φερατή, γέννησε το τρίτο παιδί της (κοριτσάκι) στις 7-10-2002.

Σε γονείς και νεογέννητο θερμές ευχές.

Ο Οικονόμου Κων/νος του Αθανασίου έκλεισε τα μάτια στις 21-9-2002 και ετάφη στο χωριό, σε ηλικία 85 ετών.

Θερμά συλλογητήρια στον δικούς του.

Έκλεισε τα εφηβικά του μάτια ο Χρήστος Ψαλλίδας του Αθανασίου στις 6-10-2002 και ετάφη στο χωριό.

Για το Χρήστο η ζωή στάθηκε σκληρή και βιαστικός ο χάρος. Τι να πεις για ένα παιδί 19 χρονών; Πού και πώς να βρεις λόγια να το νεκρολογήσεις; Στους δικούς του ευχόμαστε «καλή δύναμη και παρηγο-

Ομβριακή και Ομβριακίτες

◆ Ο Ροΐνας Κων/νος του Θωμά και η Φλωρού Δάφνη του Ιωάννη παντρεύτηκαν στην Ομβριακή την 19-9-2002.

Να ζήσουν ευτυχισμένοι.

◆ Ο Παραπέρας Παναγιώτης του Δημητρίου και η Λίτου Δέσποινα του Χρήστου παντρεύτηκαν την 19-10-2002 στην Ομβριακή. Να ζήσουν ευτυχισμένοι.

◆ Ο Λαϊνάς Θωμάς του Αθανασίου και η Παπατοπούλου Ευθυμία του Γεωργίου ένωσαν τη ζωή τους την 12-10-2002 στην Ομβριακή. Ευχόμαστε βίον ανθόσπαρτο.

◆ Ο Λύτρας Θωμάς του Χρήστου και η Μπόρτα, Άννα στεφανώθηκαν την 21-11-2002 στην Ομβριακή.

Ευχόμαστε απέραντη ευτυχία με καλούς και πολλούς απογόνους για

να έχουν μέλλον η Τοπική Αυτοδιοίκηση με πολλά και γνήσια στηρίγματα

◆ Βαφτίστηκε η Δωροθέα Μαργαρία η κόρη του Νικολάου και Ιωάννας Μακαρέ την 24-11-2002. Ευχόμαστε υγεία, μαρούσωια και προοπτή.

◆ Η Νούκου Σεβαστή του Κων/νου πέθανε στις 27-9-2002 ετών 82. Καλή ανάπτυξη κυρία Σεβαστή.

◆ Η Μπαλογιάννη Θεοδώρα του Αναστασίου πέθανε στις 19-10-2002 ετών 67. Ελαφρών το χώμα.

◆ Η Σαΐτη Σταυρούλα του Κωνσταντίνου πέθανε στις 26-10-2002, ετών 92. Αιωνία της μνήμη.

◆ Ο Παπαχρήστος Γεωργίος του Ιωάννη πέθανε στις 11-11-2002, ετών 87. Θεός σχωρέστον και καλή ανάπτυξη.

Περιβόλι - Δερελιώτες και υπόλοιποι

◆ Παντρεύτηκαν στο Περιβόλι την 9-11-2002 η Καροκάνη Ευθυμία του Αθανασίου και ο Κοσμάς Ευστάθιος του Λουκά από τη Λαμία. Να ζήσουν και καλούς απογόνους.

◆ Βαφτίστηκε Κωνσταντίνος την 8-9-2002 ο γιος του Γεωργίου και Ιωάννας Σβούκα. Να χαίρεται τ' όνομά του με υγεία και προοπτή.

◆ Στις 6-10-2002 σώθηκε το λάδι της Φούρολα Ελένης χήρας του Αθανασίου ετών 84. Καλή ανάπτυξη κυρία Λένη.

◆ Στις 20-11-2002 έφυγε απ' αυτών τον κόσμο και ο Κυριακής Θεοφάνης του Δημητρίου ετών 71. Ο Θεός να τον αναπαύσει.

Παναγιά και Παναγιώτες

◆ Βαφτίστηκε Βασιλική η κόρη του Δημήτρη και Ασπασίας Γώγοντα στις 24-11-2002.

Άγιος Γεώργιος και Αηγιωργίτες

◆ Έφυγε για τον άλλο κόσμο στις 25-9-2002 ο Κουκούλας Γεώρ-

γιος του Χρήστου ετών 70. Καλή ανάπτυξη.

Άγιος Στέφανος και Νεζεριώτες

◆ Πέθανε στα 86 της την 20-10-2002 η Κουκουβάρα Αικατερίνη του Νικολάου. Καλή ανάπτυξη.

◆ Έφυγε στα 66 του 7-11-2002 ο Κότσαλης Αθανάσιος του Κων/νου. Αιωνία του η μνήμη.

◆ Πέθανε την 15-11-2002 ο Πλιάκος Ευστάθιος ετών 56. Καλή ανάπτυξη.

Ξυνιάδα και Ξυνιαδίτες.

◆ Πέθανε την 8-10-2002 η Πράπα Ευθυμία του Χρήστου ετών 80.

◆ Πέθανε την 26-10-2002 ο Αγγελακόπουλος Βασίλειος ετών 84.

◆ Πέθανε την 5-11-2002 η Πατσιάνη Βασιλική του Ευαγγέλου ετών 95.

◆ Πέθανε την 8-11-2002 ο Θεολόγος Βασίλειος του Γεωργίου ετών 75.

Ο μπάρμπα Κώστας ο Οικονόμου του Αθανασίου και της Παρασκευής, έφυγε.

Κείνη την ανηφορίτσα για να πάσει τον κεντρικό δρόμο, δε θα την ξαναδιαβεί. Δε θα χρειασθεί να αποστάσει άλλη φορά. Δε θα ξαναπάει στα καφενεία να παραγγείλει, ή να κεράσει καφέ. Να συμφωνήσει, ή να διαφωνήσει κουβεντιάζοντας.

Είχε να διηγηθεί πολλά. Είδε αγώνες εθνικούς, είδε πολέμους νικηφόρους, είδε και το μακελειό του εμφυλίου.

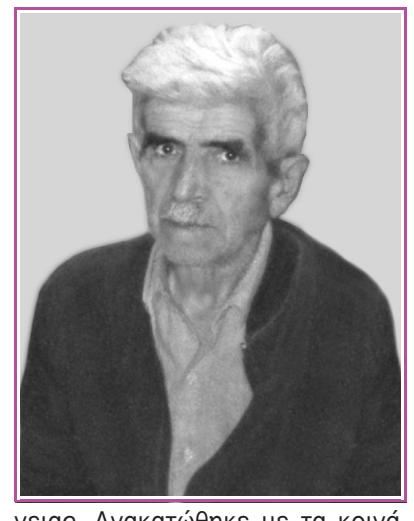
Μοιράστηκε τη μοίρα του χωριού που άδειασε και ξαναγέμισε στα 1947-50. Ύστερα είδε της αστυφιλίας την κατεβασιά να σαρώνει τον τόπο, να του αδειάζει και το σπίτι, όπως όλα σχεδόν τα Καιτσιώτικα νοικοκυριά.

Τρεις κόρες, η Παρασκευή, η Ευδοκία, η Αθανασία, με πτυχία και ειδικότητες, αναζήτησαν αλλού το μέλλον τους, αφού η ζωή στην Καιτσιά, έπαψε να προσφέρει λύσεις και προγραμματισμούς.

Έφυγε πλήρης ημερών. Ευτύχησε να πιάσει τα 85. Κυρίως ευτύχησε να συνοδευτεί από μια υπέροχη σύζυγο, την Ιουλία.

Ήταν παιδί μεγάλης οικογέ-

+ Κώστας Οικονόμου

νειας. Ανακατώθηκε με τα κοινά, έγινε πρόεδρος της Κοινότητας και του Συνεταιρισμού μας, έδωσε μάχες για το χωριό και τις πεποιθήσεις του.

Γενεά έρχεται και γενεά παρέρχεται και η γη εις τον αιώνα έστηκε, λέει η Γραφή. Όμως ο καθένας που φεύγει, δημιουργεί απώλειας και αριθμητικό κενό. Στο χωριό μας, όπως και στην υπόλοιπη ελληνική επαρχία, γενεά δεν έρχεται. Η κοινωνία μας ανανεώνεται με αργούς ρυθμούς.

Καλή ανάπτυξη μπάρμπα Κώστα.

Συνδρομές και ενισχύσεις έδωσαν (σε Ευρώ)

Γεωργία Παν. Ψαλίδα 20, Δημ. Παπαδοκοτσώλης 10, Γιώργος Παπαδημητρίου (Παπαδής) 10, Ηρακλής Δραγούνης 10, Αντώνης Κούτοικος 5, Γιώργος Καρανούτος 10, Ηρακλής Κουτρούμπας 10, Ευδοκίας Οικονόμου 10, Στέλα Παπακωνσταντίνου 4, Κουτρούμπας Χρ. Ιωάννης 10, Αθαν. Τσεκούρας 20, Αθαν. Γεωρ. Πέτρου 5, Χαρ. Καρανούτος 10, Κώστας Μπιλίρης 10, Έφη Μπιλίρη 120, Μαίρη Αργύρη 10, Δημ. Χρ. Μόσχος 7, Σεραφείμ Σπουρνιάς 10, Ιωάννης Γεωρ. Πέτρου 5, Δημ. Ευ. Κούτσικας 12, Κώστας Αντωνούλας 10, Γιάννης Πατρίδας 10, Αθαν. Παπαδεοδώρου 5, Μαίρη Κ. Κούτσικα 5, Λεωνίδας Παπ/λης 5, Νίκος Καραϊσκός 20, Μιχάλης Πικριδάς 15, Δημ. Κουτρούμπας 5, Τοζάν Μαρία 5, Βούκας Ηλίας 5, Βασιλική Ξενιώτη 5, Νίκος Μαντάς 20, Φρόσω Δασκαλοπούλου 10, Σοφία Ελευθερίου 5, Ασπασία Δελή 10, Νίκος Παπαϊωάννου 20, Πολύκ. Ευταξίας 20, Δημήτριος Μπουλούζος 5, Οικονόμου Χριστίνα 55, Ακρίδα Σωτηρία 10, Μόσχος (Ρούλιας) Σπύρος 20, Δημ. Φωτόπουλος 10, Χριστακούπολης Αικ. 10, Σκόρπου Λεμονιά 10, Βασίλ. Δικόπουλος 5, Παπαγεωργίου Στέλιος 10, Παπαγεωργίου Γιώργος 10, Παπαδοκοτσώλης Γιάννης και Γεωργία 20, Δελής Γιάννης 5, Τσιάγκας Κων. Γεωρ. 5, Ηλίας Παπ/λης 5, Θωμάς Παπ/λης 5, Κουλούρης Γιώργος 15, Άγγελος Παπ/λης 10, Χρυσούλα Μάρου 20, Καρβέλης Γιώργος και Γεωργία 20, Οικονόμου Κων. 20, Γιώργος Χαραλάμπους 20, Σαμαρά Γεωργία του Ηλία 30, Καραμήτου Μαρία 5, Κουτσοάφη Αθανασία 5, Κασσιανή Σαμαρά 10, Αλέρτα Ακριβή 5, Αποστολοπούλου Τασία 5, Ιωαννίδου Βασιλική (Κούλα) 50, Αθανασία Κ. Οικονόμου 10, Δικόπουλος Ιωάννης 10, Γεώργιος Κουτρούμπας (Βόλος) 15, Ιωάννης Απ. Μαντάς 15, Γιώργος Ιωαννίδης 15, Φώτης Ανεστογιάννης 10, Γαβριήλ Ν. Κλασίνας 5, Αντιγόνη Τσιάγκα 5, Δημ. Φ. Δασκαλόπουλος 100, Ιουλία Οικονόμου 100.

Η αλλήλευση να λέγεται

ΠΕΡΑΣΜΕΝΑ ΜΕΓΑΛΕΙΑ

Μια καταγγελία του Κώστα Μπιλίρη

Συναντώ κάποιο καλοκαιριάτικο πρωινό στην Καϊτσα, ένα συνομήλικό μου και μου προτείνει.

– Πάμε μια βόλτα στις Αγγείες. Να δούμε τα κόκκινα πλακάκια, που έχει στρώσει στον προβλήτα τους ο ΟΣΕ. Να θυμηθούμε, να αναζητήσουμε και κάτι από την νιότη μας.

Και πηγαμε. Να καμαρώσουμε ξανά εκείνο τον πολύβουσο σιδηροδρομικό σταθμό. Ν' ανταμώσουμε σταθμάρχες με τη σφυρίχτρα στο στόμα να διαιτητεύουν δρομολόγια. Τον Κόκοτα, τον Κύριο Θεμιστοκλή, το Δασκαλέα, Το Δημήτρη Πατάκη.

Ν' αγναντέψουμε κλειδούχους

πλακάκια που έστρωσε ο ΟΣΕ.

Τις αρχαίες Αγγείες, τις διέλυσαν Ρωμαίοι και Αιτωλοί κατακτητές. Τις σύγχρονες Αγγείες, τις μακέλεψαν Αλβανοί και λοιποί κακοπράχτες, που τους λένε και οικονομικούς μετανάστες.

Τόση κακοποίηση της ιστορίας μας και της εθνικής μας περιουσίας ποιος την επέτρεψε; Όταν ανατέλλει ο ήλιος από το βουνό το Αγοριανίτικο, αναδεικνύει σ' αυτόν το σταθμό την εικόνα της συμφοράς.

Θέλεις να δεις τί περιμένει την Ελλάδα; Κοίτα τις Αγγείες. Μας μάραναν τα κόκκινα πλακάκια! Στις Αγγείες συναντάς ολοφάνε-

Ο σιδηροδρομικός σταθμός των Αγγείων
(Από το βιβλίο «Καϊτσα του Χαρ. Ητριδά»)

που ταξινομούν βαγόνια και μανούβραρουν ατμομηχανές. Που όλη μέρα ανασυνδέουν και τροχιοδρομούν συρμούς γεμάτους φορτία και διαλεχτές πραμάτειες. Το Νίκο τον Αργύρη, τον Αντώνη τον Οικονόμου, το Μήτσο τον Παπαθανάση, τον Ηλία Σαμαρά.

Πήγαμε να συναντήσουμε επιβατηγά, που μεταφέρουν ταξιδιώτες με σακίδια και τρουβάδες. Που συχνωτίζουν και στοιβάζουν μαθητές με καλάθια, μπογαλάκια και όνειρα.

Πήγαμε να δούμε τρένα εμπορικά, να φορτώνονται προϊόντα αγροτικά του τόπου μας και ν' αλαργεύουν πάνω στις ράγες για πανελλήνιες αγορές, αφήνοντας πίσω τους εκείνο το ρυθμικό μούγκρισμά τους.

Και μόλις φτάσαμε και είδαμε, γυρίζω έκπληκτος και τον ρωτάω.

– Που μ' έφερες χριστιανέ μου;

– Σε πήρε η θύμηση και η χαρά;

– Με πήρε η δυσοσμία και η απογοήτευση. Σκόνταψα στους σωρούς των σκουπιδιών. Είδα να μετατρέπεται ο χώρος του σταθμού σε κοπρολόι και απόπτατο.

– Τα κόκκινα πλακάκια τα είδες;

– Είδα ποντίκια να οργανώνουν παρελάσεις. Και κει που το τηλέτυπο έστελνε σήματα μορς για ενημέρωση και επικοινωνία, τώρα ακούγονται βρισιές και απειλές από αλλοδαπούς καταληψίες. Μας μάραναν τα κόκκινα

ρη τη λεηλατημένη επαρχία. Στον άλλοτε μεγάλο και χρυσοφόρο σταθμό αναπνέεις την αθλιότητα και την ερήμωση.

Είναι δυστυχώς πραγματικότητα. Την έλλειψη του κράτους τη διαπιστώνεις μόνιμα στις Αγγείες. Την απουσία της πολιτείας τη βρίσκεις ανάμεσα Καϊτσας, Παναγιάς, Αγόριανης και Περιβολιού. Μας μάραναν τα κόκκινα πλακάκια. Ποιον θα εμποδίσουν να παραδεχτεί πως την εγκατάλειψη τη λένε Αγγείες; Πως από κόμβος συγκοινωνιακός, θα καταλήξει κέντρο αναπαραγωγής χολέρας;

– Σύρε να γράψεις φωνάζει ο φίλος μου. Κάνε την πίκρα σου μελάνη και την αγανάκτηση χαρτί.

– Και ποιος θα συγκινηθεί; Ποιανού αρμόδιου θα ιδρώσει το αυτί; «Τα τρένα που φύγαν, αγάπες μού πήρανε» λέει το γνωστό τραγούδι του Ξαρχάκου. Τα δικά μας τρένα δε φύγανε. Περνούν και δε γυρίζουν να μας κοιτάζουν. Έτσι το κανόνισαν οι κουμαντόδοροι και οι συμβουλάτορες των υπουργών. Να περνούν και να μην ευκαιρούν να σταματήσουν.

– Αγγείες 2002. Δίπλα στην πινακίδα που αναφέρει το υψόμετρο, να προστεθεί μια ακόμη και να καταγράψει το χάος το απροσμέτρητο.

Τα κόκκινα πλακάκια μας μάραναν!

– Τι χολοσκάς, θα μου πει κάποιος. Όπου νάναι θα σκεπαστούν και αυτά από τη βρώμα.

ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΑ

Χρονογράφημα του Κώστα Βυζαντινού

Νάτα! Ημερολόγια πολλά και διάφορα. Τα περισσότερα πολύχρωμα. Και εμπλουτισμένα με εντυπωσιακό φωτογραφικό και λοιπό εικαστικό υλικό. Προβάλλουν ήρωες, μάρτυρες, αθλητές, καλλιτέχνες, τοπία νησιών και βουνών και ιδίως τοπία γυμνών γυναικείων σωμάτων.

Επιτραπέζια, επιτοίχια και ενδοτσέπια. Και μερικά αγνώστου λειτουργίας και σκοπιμότητας. Τα κοιτάς και δεν ξέρεις τι να τα κάνεις.

Υπήρξαν και διαφημιστικά ημερολόγια, που τα κυκλοφόρησαν με τόσα πολλά εντυπωσιακά μπιχλιμπίδια, αλλά ξέχασαν να βάλλουν μέρες και ημερομηνίες.

Τα πρώτα ημερολόγια στον κόσμο, τυπώθηκαν το 1448 σε κάποιο τυπογραφείο της Ρηνανίας. Ενώ τα πρώτα ημερολόγια με τολμηρές φωτογραφίες - έδειχναν δηλαδή μισόγυμνες καλλονές - κυκλοφόρησαν στο Παρίσι το 1912. Το πότε κυκλοφόρησαν οι καλλονές μισόγυμνες στο Παρίσι, δεν το μάθαμε.

Στην πατρίδα μας τα ημερολόγια του νέου έτους κυκλοφορούν από τον Οκτώβριο του παλαιού. Τρεις μήνες και βάλε πριν την Πρωτοχρονιά. Όπως έχουμε πρώιμα κεράσια, πρώιμα αγγούρια, πρώιμους πόθους και πρώιμα ταλέντα, θέλουμε να έχουμε και πρώιμα ημερολόγια.

Μόλις τ' αγοράζουμε, το πρώτα πράγμα που κοιτάμε είναι πότε πέφτει το Πάσχα. Αυτό βεβαίως δεν είναι τυχαίο. Είμαστε λαός ανυπόμονος. Ο μαθητής θέλει να δει σε πόσους μήνες ξανάρχονται διακοπές. Ο φαντάρος νοιάζεται για το πότε θα ξαναπάρει πολυήμερη άδεια. Ο εργαζόμενος πότε θα ξαναπάρει δώρο. Ο άνεργος πότε θα ξανα-

πάρει βιόθημα από το Ταμείο Ανεργίας. Ο έμπορος πότε θα ξαναμαζέψει το δώρο του εργαζόμενου και το βιόθημα του άνεργου στο δικό του ταμείο.

Το δεύτερο πράγμα που μας ενδιαφέρει, είναι το πόσες αργίες διαθέτει ο καινούριος χρόνος. Όχι πως μπορεί να έχουν αυξηθεί, αλλά μας αρέσει να τρέφουμε αυταπάτες. Εμάς τους Νεοέλληνες, αν είναι κάτι που μας ενώνει απόλυτα, είναι το ιδανικό της αργίας.

Αμφιβάλλει κανείς; Βρείτε μου έναν άθεο που να διαφωνεί με τις αργίες των Χριστουγέννων και του Πάσχα, ή της Αποκριάς. Φέρτε μου έναν αντιδραστικό, να λέει όχι στην αργία της Πρωτομαγιάς.

Ημερολόγιο το θέμα μας και πάμπολλα Διοικητικά Συμβούλια Ομίλων, Σωματείων, Συλλόγων, μη κερδοσκοπικών Οργανώσεων, αλλά εισπρακτικών Ενώσεων, εκδίδουν ένα ημερολόγιο και σου το φοράνε.

Η Αδελφότητα κλπ. επειδή έτσι βρίσκει τρόπο να επικοινωνήσει, ο Εξωραϊστικός Σύλλογος να σε δραστηριοποιήσει, το Επιμορφωτικό Σωματείο να σε ενεργοποιήσει, η Φιλανθρωπική Οργάνωση να σε ευαισθητοποιήσει.

Και έχουν αποκτήσει τέτοια μεταπρατική ικανότητα και τέτοια πλασαριστική άνεση, που δεν τους ξεφεύγεις με τίποτα. Άσε εκείνη η εφεύρεση «κάνει τόσο» αλλά εσύ δώσε ό,τι θέλεις». Φυσικά το «ό,τι θέλεις» δε σημαίνει ποτέ λιγότερα.

Εφέτος όμως επιφύλαξα σε όλους μια έκπληξη. Έστειλα και γω και τύπωσα υπέρ της τσέπης μου, δυο χιλιάδες χαρτονάκια του τοίχου. Έβαλα πάνω και ένα πρόσωπο γυναικείο, που το ζωγράφισα μόνος μου.

– Ποια είναι αυτή;

– Αργυρώ Μεγακώστα. Αδικημένη ηρωίδα του Καυκασιανού Ελληνισμού. Ορίστε. Δεκατρία ευρώ κάνει, αλλά εσείς δώστε, ό,τι θέλετε

Και παίρνουν όλοι. Μάλιστα, παίρνουν όλοι. Ο λαός έχει ανάγκη από ήρωες, έστω και ζωγραφιστούς.

Σκέψου να είχα βάλει και κανένα μοντέλο σαν τις μαντόνες του Αλμπέρτο Μαλιόζι

Η στήλη του Ιστορικού ΤΟ ΧΩΡΙΟ ΜΑΣ (Η ΚΑΪΤΣΑ)

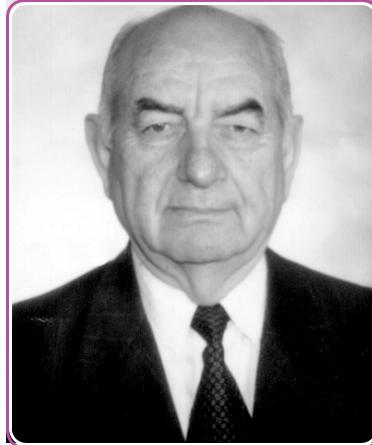
Tου Δημ. Γ. Κουτρούμπα Δρ. ιστορίας

Mε την ευκαιρία της εκδόσεως της εφημερίδας του Συλλόγου μας με νέο τίτλο και νέα μορφή κρίθηκε σκόπιμο να παρουσιάσουμε στη «Στήλη του Ιστορικού» την Ιστορία του χωριού μας και του τόπου μας με νεότερα στοιχεία για ενημέρωση και των νεοτέρων αναγνωστών. Στην προσπάθειά μας αυτή θα επιδιώξουμε να είμαστε όσο το δυνατό περισσότερο αντικειμενικοί, στηριζόμενοι σε όσα τεκμήρια υπάρχουν και δεν θα επεκταθούμε σε φαντασιολογήματα, ούτε θα παρασυρθούμε σε αντιπαλότητες προς αντιτιθεμένους.

Στην πρώτη προσπάθεια το 1991 να παρουσιάσουμε την ιστορία του χωριού μας, γνωρίζαμε ότι πρωτοπορούσαμε και ότι θα πέφταμε καὶ πάπου σε λακουβίτσες. Δεν υπήρξε μέχρι τότε και κάποιος άλλος που να έχει καταγράψει κάτι απ' όσα διηγούνται οι παλιότεροι ή να είχε ασχοληθεί με την αρχαιότερη ή την νεότερη ιστορία του χωριού.

Κάποιες παραθέσεις λαογραφικών στοιχείων ή περιγραφές της λίμνης που έγιναν από φίλους μεχρι τότε, δε μπορούσαν να αποδώσουν μια γενικότερη εικόνα της ιστορίας. Η πρώτη μας λοιπόν εκείνη προσπάθεια συνθέσεως της ιστορίας της Καϊτσας δημοσιεύθηκε το 1992 στον 5ο τόμο των Χρονικών της Επαρχίας Δομοκού. Μοιράστηκε μάλιστα και ως ανάτυπο. Τώρα θα γίνουν και διορθώσεις εσφαλμένων και θα προστεθούν και στοιχεία που ήλθαν αργότερα στην επιφάνεια. Ένα απ' αυτά είναι η ύπαρξη του χωριού ας κατά το 1640 όπως προκύπτει από τη δημοσιευόμενη «πρόθεση» του μοναστηρίου της Ρεντίνας στο «ΘΕΕΣΣΑΛΙΚΟ ΗΜΕΡΟΛΟΓΙΟ», τόμος 25 (Λάρισα 1994), που εκδίδει ο κ. Κώστας Σπανός στη Λάρισα. Στην «Πρόθεση» αυτή που είναι ένας παλιός καταλόγος, παρατίθενται ονόματα αφειδωτών που έδωσαν χρήματα για επισκευή του μοναστηρίου της Ρεντίνας. Εκεί εμφανίζονται 105 Καϊτσιώτες, άνδρες - γυναίκες που προσέφεραν αρκετά ποσά. Δείγμα ότι το χωριό ήταν πολυπληθές και με κάποια οικονομική επιφάνεια. Ασφαλώς για να είναι πολυπληθές και να διαθέτει και οικονομική δυνατότητα το 1640 θα είχε και ένα ιστορικό παρελθόν.

Οι έργανοι διήρκεσαν και κατά τον 17ον και κατά τον 18ον αιώνα και επλήξουμε να ερευνήσουμε και εκείνες τις εποχές. Και άλλα στοιχεία, που προέκυψαν στη συνέχεια, θα χρησιμοποιήσουμε, καθώς και ό,τι έφεραν σε φως οι συντοπίτες μας: Δημήτριος Έν. Κούτσικας, Κώστας Ευ. Κούτσικας, και Χαρίλαος Πατρίδας με κείμενά τους. Δυστυχώς για μας ότι κανείς συγχωριανός μας της παλιότερης εποχής δεν ασχολήθηκε με την

ιστορία του χωριού μας παρ' όλο που υπήρξαν πολλοί που διακρίθηκαν σε άλλους τομείς.

Πολλοί Καϊτσιώτες είχαν συμμετοχή στους απελευθερωτικούς αγώνες του 1821. (Αποστόλου Δημ. Αποστόλου Γιαννάκης ή Μερτζαβός, Βλαχάκης Αθανάσιος, Κουτρούμπας Γεώργιος, Κουτρούμπας Δημήτριος ή Ζαχαρόπουλος, Σακελλαρίου Δημήτριος του Γεωρ., Σαραντούσης Αντώνιος πιθανώς και άλλοι), όπως προκύπτει από τα Γεν. Αρχεία του Αγώνα που φυλάσσονται στην Εθνική Βιβλιοθήκη.

Κάποιοι συμμετείχαν επίσης στον αγώνα του 1866 - 69, και σ' εκείνον του 1878, όπως ο Καπάλας και άλλοι. Υπήρξε και Καϊτσιώτης ιατρός και Βουλευτής Καρδίτσας μετά το 1881 (Καπάλας) και σπουδαίοι δήμαρχοι Ταμασίου, οι αδελφοί Καπάλα μέχρι το 1914 και δάσκαλοι διαπρεπείς και ιερείς και δικηγόροι κλπ, αλλά κανείς δεν άφησε κάποιο γραπτό. Ίσως ο αγώνας για την επιβίωση δεν τους επέτρεψε. Μόνο ο αειμνηστος δάσκαλός μας Αντώνης Οικονόμου άφησε ένα χειρόγραφο δεκασέλιδο με τον τίτλο «Περί της Ιστορίας του χωριού και των προγόνων μας» που αναφέρει και την ονομασία ΛΑΓΚΑ του χωριού που ήταν, προ της εγκαταστάσεως των Τούρκων κατακτητών, 1395 και 1420, στη θέση Μπαμπαλή Κιόσκι προς τα ΒΔ του Σιδ. Σταθμού. Ασφαλώς θα ληφθούν υπόψη και τα λήμματα που έδωσε σε διάφορες εγκυλοπαίδειες ο Αρχαιολόγος Καθηγητής Αντώνιος Αρβανιτόπουλος, που είχε επισκεφθεί τον τόπο μας περί το 1925 και οι συγγραφείς γειτονικών περιοχών, ο Καρατζάς στην ιστορία της περιοχής Δομοκού, ο δάσκαλος Σιάντος του Λεονταρίου, ο Δήμος Καράλης και άλλοι.

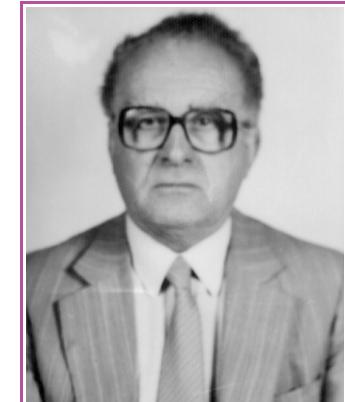
Θα ερευνήθουν και οι εφημερίδες της εποχής εκείνης και τα ΓΑΚ. Θα εκτεθεί και η άποψή μας για την επιτύμβια στήλη με τον Αγγειάτη τοξότη Λυκολέοντα Αθηνοδώρου.

Θα επιδιώξουμε και πάλι να διερευνήσουμε όχι μόνο το τοπωνύμιο Καϊτσα αλλά και εκείνο των Αγγειών, της Δολοποτής δηλαδή πόλεως που καταστράφηκε κατά το 198 π.Χ. και διάλλο σχετικό.

ΠΑΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΚΑΙ ΠΑΡΑΠΛΗΝΑ

Από τον Κώστα Ε. Κούτσικα

Φθινόπωρο κάποτε στο χωριό μας

Mε τις πρώτες φθινοπωρινές βροχές πρασίνιζαν οι όμορφες ράχες, γύρω από το γραφικό χωριό μας. Τ' αλώνια, γίνονταν τόπος χαράς και διασκέδασης, σαν παίζαμε μέσα στα άχυρα και τα φλούστρια από το ξεφλουδίσμα των καλαμποκιών. Εκεί φύτρωναν και σπόροι του σιταριού που έμεναν. Ποιος δεν θυμάται τη χαρά που νοιώθαμε όταν κατά την διάρκεια του ξεφλουδίσματος βρίσκαμε κάποιο κουρουμούζι κόκκινο ή αμερικάνικο! Αφήναμε πάνω τους τα φύλλα για να τα εκθέσουμε στο σπίτι μας. Και ειδικότερα, τα μεν κόκκινα για στόλισμα, τα δε άλλα να τα βάλουμε στον ψήστρη, στον οποίο οι μανάδες μας έψηναν τον καφέ, και να κάνουμε παπαρέλες (το γνωστό πόπ-κόρι).

Το άχυρο πριν πιάσουν οι φθινοπωρινές βροχές, αποθηκεύονταν στον αχυρώνα για να γίνει τροφή των ζωντανών, κατά τους χειμερινούς μήνες. Αποτελούσε εξαιρετική τροφή για τα μεγάλα ζώα (βοοειδή και σαμαριάρικα), γιατί είχε θερμαντικές ιδιότητες στον οργανισμό τους. Και θρεπτικές.

Το χορτάρι που κόβαμε με τις κοσιές στα Τσαΐρια (λέξη τουρκική που σημαίνει λιβάδια) και στη θέση «Κοσιόξυλα», είτε το κάναμε «μπάλες» προ της αποθήκευσής ή το κάναμε θημωνιές. Το ίδιο γινόταν και με το σανό (κυρίως κριθάρι, βίκος και άλλα, που κόβονται χλωρά, για να ξηραθούν).

Τα χελιδόνια εγκατέλειπαν τις φωλιές τους, όπως και οι πελαργοί και τα άλλα πουλιά. Έπαιρναν το δρόμο του πηγαμού στις θερμές χώρες, για να επιστρέψουν και πάλι την άνοιξη. Μάταια όμως, στις μέρες μας, περιμένομε τα καραβάνια του ουρανού, για να μας φέρουν τα χαμπέρια από το βορρά, ότι ο χιονιάς με τα κρύα ερχονται. Άλλοτε οι λυπητέρες κραυγές των χηνών, οι οποίες με γραμμικούς σχηματισμούς περνούσαν πάνω από το χωριό μας και τα «χηναράδια» έφερναν τα πρώτα μηνύματα. Έρχεται ο χειμώνας! Έτσι ο κάθε νοικοκύρης φρόντιζε και κόψει και να φέρει ξύλα από το δάσος μας (δεν ξέρω αν ακριβολογώ όταν βάζω την λέξη «μας») και να τα κάνει τρακάδα. Οι νοικοκυρές ετοίμαζαν γλυκό κυδώνι και ρεντζέλια, έβγαζαν τα ρούχα από το φουρτσέρια να αεριστούν και έστρωναν στο πάτωμα του σπιτιού τις χοντρές τραγοβέλεντζες και πάστρευαν γενικά το σπίτι για τις γιορτές των Χριστουγέννων. Θα έλθουν κείνες τις χρονιάρες μέρες και τα παιδιά που μαθαίνουν γράμματα στη Λαμία, στο Δομοκό και στο Αγά (Σπερχειάδα) και πρέπει να τα βρουν όλα καθαρά και χαρούμενα.

Τα κοπάδια έβοσκαν πλέον γύρω από το χωριό και οι στάνες είχαν στηθεί στο Ξηροβούνι, στο Λαγούτσικο, στις πλαγιές του Κούκου και σε άλλες στεγνές και προσήλιες τοποθεσίες. Ο κάθε μικροτσέλιγκας κατασκεύαζε το κομμάτι της αναλογίας του στη σφαιρική στάνη, το οποίο σε μέγεθος ήταν ανάλογο προς τον αριθμό του κοπαδιού του. Και σήμερα που τα διάφορα μηχανήματα ρυπαίνουν την ατμόσφαιρα ηχητικά, έρχεται στα αυτιά μου η συναυλία των κουδουνιών, κυπριών και τσουκανιών, που άλλοτε ήταν μοναδική και έχει υμητεί από πολλούς. Ο φίλος και συνάδελφος Γιάννης Σαντάρμης, από το Αρχάνι, να τις μας λέει στην τελευταία στροφή του ποιήματός του «ΤΟ ΚΟΥΔΟΥΝΙΣΜΑ»;

Γλυκειά-γλυκειά 'ν' αχολογή, γλυκό το πολυβούνι απ' τα κουδούνια, απ' τα κυπριά κι απ' τα τσουκάνια τούτα κι ο τσέλιγκας αυτιάζεται κι ο τσέλιγκας ακούει, θαρρείς και παίζουνε βιολιά, λες και βαράν λαγούτα λες πως κι αυτά τα ρέματα δεν έχουν στ' ακροβούνια τόσο γλυκά βουίσματα όσο έχουν τα κουδούνια.

Να και οι «σιαπανίστιοι» καστανάδες και οι Ροβολιαρίτες με τις πατάκες. Ισια-ίσια με καλαμπόκια η πραμάτεια τους. Αχ. αυτό το καλαμπόκι, είτε κεχριμπαρένιο, είτε κόκκινο, που μας έδινε τη μπομπότα! Αχ αυτή η μπομπότα, ιδίως ζεστή, με τυρί βγαλμένο από το δερμάτι, βαφτισμένο μέσα στο νόστιμο γάρο! Πώς να μη θυμάμαι την περιφρονημένη από κάποιους μπομπότα, που μεγαλώσαμε μ' αυτήν και μας στύλωσε στα κατοχικά, μαύρα χρόνια!

Σ.Σ.: Ο Κώστας Ε. Κούτσικας είναι επίτιμος διευθυντής Οικονομικών Εφοριών. Νομικός Λαογράφος και Λογοτέχνης.

Βασικός συνεργάτης του Δελτίου Φορ/κήνος Νομοθεσίας και των περιοδικών εκδόσεων «Χρονιά της Επαρχίας Δομοκού» και «Στερεά Ελλάδα».

Λόγια Αναγρειαία Από τη Σύνταξη

Στείλτε μας παλιές φωτογραφίες και νέες διευθύνσεις. Αν υπάρχουν. Στείλτε μας τις παρατηρήσεις σας. Κάτι θα βρείτε. Αν μας στείλετε τη συνδρομή σας, μην ξεχάσετε τον πληθωρισμό. Μερικοί δε θα λάβετε την εφημερίδα. Ο Τάκης Παπαδοκοτσώλης εξαφάνισε τα ονόματά σας και τις διευθύνσεις σας για να μην επικοινωνήσουμε. Μπόρεσε όμως ένας συγχωριανός μας και πραγματοποίησε ανασύνταξη. Τον ευχαριστούμε, έστω κι' αν μένει ανώνυμος. Πολύ γρήγορα θα συμπληρώσουμε τα τυχόν κενά. Όλα εδώ πληρώνονται και συμπληρώνονται.

Χαιρετίζουμε την ένταξη της Γεωργίας Η. Σαμαρά στην ομάδα των κειμενογράφων. Από σοβαρά παιδιά, προκύπτουν και σοβαρές συνεργασίες.

Αγαπητέ Χαρίλας Πατρίδα. Τα κείμενά σου θα είναι καλοδεχούμενα. Γράψε μας ότι θέλεις χαρτί και καλαμάρι. Πιστεύουμε να σου βρίσκονται και τα δύο.

Αγαπητέ Παύλο Δελή. Καιρός να μας γράψεις και συ. Βάλε το ταλέντο στο στυλό και το μιαλό στο φιλότιμο.

Τη δαπάνη του παρόντος φύλλου ανέλαβε εξ ολοκλήρου ο Γεώργιος Δραγούνης του Γιάννη, που δεν αρέσκεται να του γράφουν πολλά λόγια.

Ζητούνται μιμητές.

Απορία. Αν την έκδοση της Εφημερίδας αναλαμβάνουν εξ ολοκλήρου κάποιοι δωρητές, οι άλλοι γιατί να στέλνουν χρήματα;

– Η καλή μέρα και από τις επιταγές φαίνεται.

Πάμε για πίτα

Η παροιμία λέει «πίτα κότα το Γενάρη». Αν την κόψουμε Φλεβάρη, θα πειράξει; Όχι.

Στις 9-2-2003 ημέρα Κυριακή, θα μαζευτούμε κατά τις 6.30 το απόγευμα στην ειδική σάλα του Ξενοδοχείου «Πάρνων», Χαλκοκονδύλη και Γ' Σεπ/θρίου.

Εκτός από το κόψιμο της πίτας θα θρούμε την ευκαιρία να περάσουμε καναδικά ώρες καλά.

Είστε όλοι προσκεκλημένοι από το Δ.Σ.

Οι Καιτσιώτες της Λαμίας

Νέο Ξεκίνημα και για το Σύλλογο των συγχωριανών μας στη Λαμία. Η αδρανοποίηση των έξι χρόνων, ανήκει στο παρελθόν.

Η «Καιτσιωτιά» δεν αντέχει μόνιμο πεδούκλι. Είναι σαν την Ελλάδα. Μόνο λίγο καιρό ξαποσταίνει και ξανά προς τη δόξα τραβά. Δηλαδή προς τη συνεννόηση, τη συνεργασία, τον πατριωτισμό και τις καλές σχέσεις.

Το νέο Δ.Σ. ισχυροποιούν: Μπούρας Απόστολος, Πρόεδρος. Σανίδας Σπύρος του Ηλία, Αντιπρόεδρος. Δραγούνη Ιουλία, Γ. Γραμματέας. Μονιάκης Δημήτριος, Ταμίας. Σαμαρά - Τσεκούρα Θώμη, Αναπλ. Γραμματέας. Εξελεγκτική: Τσαμασιώτης Γεώργιος, Τσιντζιλώνης Κώστας.

Δημοσιά και για τον Άγιο Πολύκαρπο

Όπως μας ενημέρωσε ο Νίκος Ι. Καραϊσκος, ο δρόμος από το χωριό μέχρι την εκκλησία του Αγίου Πολυκάρπου ασφαλτοστρώνεται.

Η δαπάνη ανέρχεται στα 29.350 Ευρώ (δέκα εκατομμύρια δραχμές). Όχι πως θέλουμε δημοσιά να πάμε να προσκυνήσουμε τη χάρη του, αλλά η πράξη του απερχόμενου νομάρχη Τριαντάφυλλου Μπέλλου και του Νομάρχιακου Συμβούλου, μας συγκινεί. Βοήθειά τους ο Άγιος.

Ο δρόμος λοιπόν μέχρι την εκκλησία γίνεται άσφαλτος. Η στράτα για την ανεύρεση της κλεμμένης λειψανοθήκης σε πιο σφάλμα σκοντάφτει;

ΣΠΟΥΔΕΣ - ΠΤΥΧΙΑ

Ο Αθανάσιος Θεοδοσίου Παγκαλίδης γιος της Χριστίνας Ν. Οικονόμου πέτυχε φέτος στο Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Συγχαρητήρια και καλή πορεία.

Η Ανθή Χρ. Τσιμπούκα, κόρη Σπυριδούλας Αργύρη πήρε το πτυχίο ΜΗΧΑΝΟΛΟΓΟΥ ΟΧΗΜΑΤΩΝ από τα Τ.Ε.Ι. Θεσσαλονίκης, τον Ιούνιο 2002.

Ο Γιάννης Μαντάς του Χρυσόστομου και της Μαρίας έλαβε την 24 Σεπτεμβρίου πτυχίο από το Οικονομικό Πανεπιστήμιο Αθήνας.

Πτυχιούχος του Πολιτικού Τμήματος της ΝΟΜΙΚΗΣ ΣΧΟΛΗΣ του ΕΘΝΙΚΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ είναι και η Σταυρούλα Μπιλίη του Κων/νου και Ευφημίας.

Πού είσαι ότε Γιάννη; Γιατί τόση καθυστέρηση στην ενημέρωση του Συλλόγου.

Αναφερόμαστε σε σένα Γιάννη Τσιάγκα του Αντωνίου, που πήρες πτυχίο Χημείας με Λίαν Καλώς το 1999 από ΕΘΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ.

Συγχαίρουμε ολόθερμα και καλή σταδιοδρομία σε όλα τα παιδιά.

ΑΡΧΑΙΡΕΣΙΕΣ ΚΑΙ ΝΕΟ ΔΙΟΙΚ. ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ

Στις 6-10-2002 συγκεντρωθήκαμε για ανάδειξη νέων οργάνων του Συλλόγου μας.

Το ψηφοδέλτιο ήταν ενιαίο, καθώς ορίζει το καταστατικό. Όμως υπήρξαν δύο ευδιάκριτοι συνδυασμοί. Τον πρώτο με εφτά υποψήφιους, κατάρτισε ο Κ. Μπιλήρης. Ο Β' συνδυασμός εμφάνισε τέσσερις.

Αυτή η Γενική Συνέλευση είχε πολλά. Κόσμο, ένταση και πόλωση με 33 μονοκούκια υπέρ των επτά και 29 μονοκούκια υπέρ των τεσσάρων (μεγάλη οικογενειακή στήριξη).

Ενείητα περίπου ψηφοφόροι έδωσαν το παρόν και μερικοί στις επιλογές τους έδειξαν γενικότερη προτίμηση.

Η επικράτηση του Α' συνδυασμού, ολοφάνερη. Έξι μέλη στο Συμβούλιο έναντι ενός.

Την προσπάθεια για αλλαγή οργάνωσε και διηγήθηκε ο Κώτας Μπιλήρης σε συνεργασία με Κώστα και Δημήτρη Κούτσικα, Δημητράκη Κουτρούμπα, Χαρ. Καρανούπα, Κώστα Αντωνούλα και άλλους.

Το Νέο Δ. Συμβούλιο στελεχώθηκε ως ακολούθως

Πρόεδρος: Ευδοκία Οικονόμου τηλ.: 210-86.29.483

Αντιπρόεδρος: Νίκος Χρ. Μαντάς τηλ.: 210-98.39.717

Γεν. Γραμματέας: Κώστας Μπιλήρης τηλ.: 210-90.24.639

Ταμίας: Αθανάσιος Ελ. Τσεκούρας τηλ.: 210-29.12.941

Μέλος: Σοφία Ελευθερίου τηλ.: 210-86.13.309

Μέλος: Φρόσω Δασκαλοπούλου τηλ.: 210-59.06.703

Μέλος: Δημη. Παπαδοκοτσώλης τηλ.: 210-28.20.481

Για την Εξελεγκτική εκλέχτηκαν Δημ. Μπουλούζος και Σερ. Σπουρνιάζ. Κ. Βυζαντινός

ΚΑΙ ΠΑΛΙ ΔΗΜΑΡΧΟΣ Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΤΣΙΑΓΚΛΑΝΗΣ

Τα τελικά αποτελέσματα των Δημ. Εκλογών Οκτωβρίου για το Δήμου Ξυνιάδας, διαμορφώθηκαν ως εξής:

Έδρες 17

Γραμμένοι 4.745

Ψήφισαν 3.733

Έγκυρα 3.579

Έλαβαν:

Γεωρ. Τσιαγκλάνης 2.321

Γεώργ. Κοντονάσιος 1.258

Εκλέγεται ο Γεωρ. Τσιαγκλάνης με ποσοστό 64,9% και από το συνδυασμό του οι: Μονιάκης - Καρέλλης - Λύτρας - Γραμματίκας - Καραϊσκός - Κούτρας.

Και από τα Τοπικά Συμβούλια: Βαλτινός - Σύρος - Αράχοβας - Μόσχος - Παπαδόπουλος - Παπακώστας.

Συγχαίρουμε και ευχόμαστε έργο δημιουργικό.

Από τη μειοψηφία εικλέγονται: Κοντονάσιος - Καρυώτης - Αποστολόπουλος - Χαντζηαργύρης - Σακελλαρίου.

Ευχόμαστε δημιουργική κριτική.

Ο νεοεκλεγείς Πρόεδρος του Τοπικού μας Συμβούλιου Γιώργος Μόσχος ή Ρουλιάς, ευχαριστεί και μέσω της εφημερίδας μας, όσους τον εξέλεξαν με την ψήφο τους.

Μήπως κινδυνεύουν οι καλοκαιρινές εκδηλώσεις;

Καταγγέλλουμε: Ουδείς έχει το δικαίωμα να ματαιώσει τις Καλλιτεχνικές εκδηλώσεις του χωριού.

Απαιτούμε. Όλα τα διοικητικά και οικονομικά εμπόδια να ξεπερασθούν. Δείχνουμε κατανόηση, ευελπιστούμε για συνεννόηση.

ΕΚΔΟΣΗ ΒΙΒΛΙΟΥ

Κυκλοφόρησε το βιβλίο της Κας Πόπης Στεριάδου Παγκάκη, τ. Γεν. Δ/ντη Υπ. Παιδείας, υπό τον τίτλο «ΤΟ ΚΟΜΜΑ ΤΗΣ ΑΝΕΜΩΝΗΣ» και διατίθεται μέσω του επί της οδού Ακαδημίας 65, Αθηνών βιβλιοπωλείου Πλατάκη.

Πρόκειται για σπουδαίας γραφής μυθιστόρημα, οικοδομημένο πάνω σε αληθινά βιώματα.

Η συγγραφέας είναι θυγατέρα της Πελαγίας Δημ. Κουτρούμπα - Στεριάδου, με βαθέες ρίζες στο χωριό μας. Την παρουσίαση παρακολούθησαν μεταξύ άλλων πολλών οι Δημήτρης Κούτσικας και Δημητράκης Κουτρούμπας.

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΡΙΑ ΥΠΕΝΘΥΜΙΖΟΥΜΕ

Για το χωριό μας κυκλοφόρησαν μέχρι σήμερα τρία βιβλία.

1) Η Μακρυράχη (Καΐτσα) και η ιστορία της του Δ. Κουτρούμπα. Ήταν ανάπτυσε από το περιοδικό «Χρονιά της Επαρχίας Δομοκού», τεύχος 5, 1992. Σαν βιβλίο διανεμήθηκε δωρεάν.

2) Καΐτσα (Μακρυράχη) Φθιώτιδος. Εκδόθηκε το 2000 και αποτελεί προϊόν έρευνας και κρίσεως του Χαρίλαου Αθ. Πατρίδα.

3) Είναι προϊόν της φετινής άνοιξης, πολύ μεγαλύτερο από τα άλλα δυο και φέρει την υπογραφή του Κώστα Κούτσικα.

Πρέπει να πούμε ότι και ο Χαρίλαος και ο Κώστας έχουν διανείμει πολλά δώρεάν. Επιβάλλεται ο κάθε χωριανός και ο κάθε συντοπίτης να τα έχει στη βιβλιοθήκη του.

ΔΙΑΛΕΞΗ ΣΤΟ ΔΟΜΟΚΟ

Την Παρασκευή 29 Νοεμβρίου 2002 στις 11 π.μ. και στην αίθουσα του Κ.Ε.Γ.Ε. Δομοκού με προτοβουλία της Εταιρείας «ΟΙΝΟΙ ΔΟΜΟΚΟΥ», δόθηκε διάλεξη από τον συμπατρώτη μας, ειδικό γεωπόνο αμπελουργό και συγγραφέα Κώστα Κούσουλα με θέμα: Η ΔΥΝΑΤΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΟΡΟΠΕΔΙΟΥ ΔΟΜΟΚΟΥ ΓΙΑ ΠΑΡΑΓΓΗ ΠΟΙΟΤΙΚΟΥ ΚΡΑΣΙΟΥ.

Ο ομιλητής αναφέρθηκε στη δυνατότητα που έχει διαγνώσει για την παραγωγή κρασιού υψηλής ποιότητας στο οροπέδιο του Δομοκού.

Στο τέλος στήθηκε για τους παρευρ

ΜΕ ΤΗΝ ΕΥΚΑΙΡΙΑ ΤΟΥ 2002 ως ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΥ ΈΤΟΥΣ ΔΑΣΩΝ

ΛΙΓΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟ ΔΑΣΟΣ ΜΑΣ

Καταθέτει ο Δημήτρης Μπουλούζος (του Γιωργούλη)

Kατά καιρούς έχουν γραφτεί στην εφημερίδα μας και ειπωθεί κατά κόρον σε συζήτηση στα καφενεία πάρα πολλά για το δάσος του χωριού μας.

Από διαχειριστικές εκθέσεις για την ορθολογιστική ξύλευσή του από την οποία προσδοκά το εκάστοτε τοπικό συμβούλιο να καλύψει τρέχουσες δαπάνες της κοινότητας μέχρι και κατηγορίες δια της τεθλασμένης οδού (δηλαδή τα λέων στη νύφη να τ' ακούει η πεθερά), για καταχρήσεις από ξύλευσή του.

Εγώ θα προσπαθήσω να κάνω μια διαφορετική προσέγγιση στο θέμα δάσους.

Κατ' αρχάς να ρωτήσω: Τα χωριά που δεν έχουν δάσος και είναι πάρα πολλά αυτά- τί κάνουν; Από πού αντλούσαν και αντλούν πόρους για να καλύψουν τις τρέχουσες δαπάνες τους; Εάν συγκριθεί το δικό μας χωριό με τα χωριά αυτά δεν νομίζω ότι υστερούν σε τίποτα. Και δρομούς έχουν και πλατείες και τους υπαλλήλους τους πληρώνουν, και τα ξύλα για τη σόμπα πληρώνουν ακριβότερα γιατί εμείς πληρώνουμε με το φόρτωμα και αυτοί με το κιλό από τον έμπορο που φροντίζει να βγάζει και κέρδος ικανό. Μήπως όλα αυτά περί διαχειριστικών εκθέσεων και εκμετάλλευσεως του δάσους είναι ψευτοδίλημμα; Δηλαδή αν δεν είχαμε δάσος για να ξυλεύσουμε και να εισπράξουμε δεν θα είχαμε π.χ. δρόμους, δεν θα είχαμε σχολείο, δεν θα είχαμε ύδρευση, δεν θα γινόντουσαν έργα στο χωριό μας; Μήπως όλα αυτά τα χρόνια ξυλεύαμε τζάμπα το δάσος μας;

Δεύτερο: Γίνονται διαχειριστικές εκθέσεις για την υλοτόμηση του δάσους του χωριού μας από κάποιους ειδικούς και ορίζεται στην έκθεση αυτή ποιο τμήμα θα κοπεί φέτος ποιο του χρόνου ποιο του παραχρόνου και πάει λεγοντας;

Μελέτη συνολική για την βιωσιμότητα και την ασφάλεια του δάσους έχει γίνει ποτέ;

Και εξηγούμενοι.

Με τη συχνότητα που υλοτομείται το δάσος, μακροπρόθεσμα θα έχουμε δάσος; Φέτος το καλοκαίρι ευτυχώς η φωτιά που έπιασε, έσβησε έγκαιρα από την άμεση πράγματι επέμβαση της πυροσβεστικής και κάποιων φιλότιμων συγχωριανών μας. Του χρόνου όμως μπορεί να είναι πολύ αργά.

Το ότι το χωριό μας έχει κλίμα υγιεινό, δροσιά και καλοκαιρινά βράδια, φυσική ομορφιά, αυτό οφείλεται κατ' αποκλειστικότητα στην υπαρξη του δάσους.

Το ότι το χωριό μας έχει ακόμη εσωτερικό τουρισμό - όχι μόνο τους καλοκαιρινούς μήνες- από ντόπιους που ζουν στην Αθήνα και σε άλλες μεγαλούπολεις ταπεινούπολεις οφείλεται και στο δάσος.

Τα νερά με τα οποία ποτίζουν οι φίλοι αγρότες τα χωράφια με τις καλλιέργειες τους προέρχονται από την ύπαρξη του δάσους.

Μπορώ να απαριθμήσω ακόμα πολλές αφέλειες από την ύπαρξη του δάσους αλλά δεν θέλω να γίνω κουραστικός.

Μήπως οι αποφάσεις που θα ληφθούν στο μέλλον για την εκμετάλλευση του δάσους από τη Δημοτική και Τοπική Αρχή πρέπει να είναι πολύ προσεκτικές και φειδωλές; Και εν πάσῃ περιπτώσει τι θα κληροδοτήσουμε στις επερχόμενες γενιές; Αυτό δε μας νοιάζει;

Τελειώνοντας, καλώ όλους τους νέους του χωριού που ζουν στις μεγαλούπολεις και επισκέπτονται το χωριό μας, ένα πρώι να κάνουν ένα περίπατο στο δάσος για να νοιάσουν τη δροσιά του, να πιουν κρύο νερό από τις πηγές του, να αγναντέψουν το Βελούχι, τα Άγραφα, τον Όλυμπο, να μαζεψουν κράνα, τσάπουρνα, τίλιο και ρίγανη.

Έτσι θα εκτιμήσουν την αφέλεια και θα καταλάβουν την αξία και την ομορφιά του δάσους μας.

ΣΑΝ ΕΠΙΦΥΛΙΔΑ

Θα ήθελα με την ευκαιρία αυτής της επικοινωνίας, να συγχαρώ ξανά τους εκλεγέντες στο νέο Διοικ Συμβούλιο του Συλλόγου μας. Να τους εκφράσω την εμπιστοσύνη μου και τις καλές μου προθέσεις. Θα βρίσκομαι πάντα δίπλα τους, όπως πρέπει να κάνουμε όλοι. Πιστεύω απόλυτα ότι θα χρησιμοποιήσουν λίαν αποδοτικά, την αξία τους, τις ιδέες τους και το φιλότιμό τους.

Και μπαίνω στο θέμα μου για να δηλώσω. Νιώθω περήφανος που γεννήθηκα Έλληνας. Γιατί οι Έλληνες, είναι από τους αρχαιότερους Ευρωπαϊκούς λαούς.

Είμαστε ένας λαός, που γνωρίζουμε και θυμούμαστε ότι οι πρόγονοί μας ανέπτυξαν μέγιστο πολιτισμό. Δηλαδή όλα εκείνα τα υλικά, τεχνολογικά, πνευ-

ματικά και καλλιτεχνικά δημιουργήματα! Οι προγονοί μας οικοδόμησαν, ανύψωσαν και στερέωσαν Παρθενώνες, Δελφούς, Επιδαύρους και Ολυμπίες. Ανύψωσαν ναούς του πνεύματος και σεβάσματα ιερά, όπου λάτρεψαν τους θεούς τους.

Και πόσο πρέπει να στενοχωριόμαστε στα όταν ξέρουμε πως οι ναοί αυτοί πυρπολήθηκαν από βάρβαρους, γκρεμίστηκαν από θεομηνίες και λεπλατήθηκαν από άρπαγες «πολιτισμένους» για να κοσμούνται με ελληνικά αριστουργήματα, τόσα και τόσα ξένα μουσεία.

Οι πρόγονοί μας εκείνοι πρόσφεραν σε όλη την οικουμένη το θεσμό της δημοκρατίας, την έρευνα της επιστήμης, τη σκέψη της αναζήτησης.

«Αγγείς»

Οκτώβριος - Νοέμβριος - Δεκέμβριος 2002

Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Της Γεωργίας Η. Σαμαρά

H επικοινωνία, στοιχείο επαφής και σχέσης στο κόσμο των ζώων και των ανθρώπων, ταυτίζεται με την ίδια την ύπαρξή τους και την πορεία τους μέσα στην ιστορία. Καθορίζεται από την προσπάθεια/ενέργεια αποκατάστασης και διατήρησης της πνευματικής, ηθικής και υλικής σχέσης μεταξύ μεμονωμένων οντοτήτων (ατόμων ή ζώων) ή ομάδων τους και την ανταλλαγή και μεταφορά πληροφοριών ή γνώσεων. Ως στοιχείο αλληλεπίδρασης θεωρείται αμφίδρομη και χαρακτηρίζεται από την επιρροή της στην εσωτερική (πνευματική, ψυχική) και εξωτερική (πνευματική, ψυχική) και μεμονωμένης οντότητας ή ομάδας τους.

Η συστηματική μελέτη του τρόπου επικοινωνίας, του μηχανισμού και του τρόπου μετάδοσής της οδήγησε στην ποικιλία των μορφών και στοιχείων που καθόρισαν την εξελιξη της καθώς και την ένταξη της σε διάφορους κλάδους της ζωής. Η διαπροσωπική επαφή ως βιολογική συνθήκη, η ανάπτυξη του τρόπου και μέσων μετακίνησης και μεταφοράς από τον ένα χώρο στον άλλο (μακρινές αποστάσεις), η ιεράρχηση και οργάνωση της διοικητικής, πολιτικής και κοινωνικής δομής ή επικοινωνίας, η επιδίωξη ανάπτυξης διπλωματικών ή διεθνών επαφών αποτελούν κάποιους από τους σημαντικότερους τομείς και εκφράσεις της.

Βάσει της Βιολογίας, ο τομέας της επικοινωνίας καθορίστηκε από την ανάπτυξη του νευρικού συστήματος ανθρώπων και ζώων. Στο ζωικό βασίλειο αν και τα πράγματα είναι πιο απλά, υπάρχουν διαφοροποιητικές κυρίως μεταξύ διακριτών ειδών, παρά στη βιολογική εξέλιξη ενός συγκεκριμένου είδους με το πέρασμα του χρόνου. Έτσι η επικοινωνία τους, ανάλογα με τη σωματική τους διαμόρφωση, βασίζεται σε ερεθίσματα κυρίως οπτικά (νεύματα, κινήσεις), ακουστικά (συνθηματικοί ήχοι από φωνητικές χορδές ή άλλα μέρη του σώματος) και χημικά (οσμή από ζημικών ουσιών σε κάποια σημεία του σώματος).

Ο άνθρωπος χορηγούμενοι κατά βάση την έναρθρη ομιλία (ακουστική ικανότητα) με ενά μεγάλο αριθμό γλωσσών, διαλέκτων και διωματισμών δυναμικής πορείας με την πάροδο του χρόνου. Ο προφορικός και αντίστοιχα ο γραφτός λόγος που ακολουθήσει επίσης διάφορα στάδια, δεν αποτελούν τα μοναδικά στοιχεία έκφρασης του ανθρώπου. Κινήσεις μελών του σώματος, όπως χειρονομίες και μηχανικές κινήσεις καθώς και εκφράσεις προσώπου (οπτικά ερεθίσματα) αποτελούν την λεγόμενη γλώσσα σώματος, μία έμμεση γλώσσα, που αποκαλύπτει όχι μόνο τις εκ ποθέσεως προσπάθειες επικοινωνίας και τα μηνύματα αυτών αλλά και τις κρυφές πλευρές της πνευματικής και ψυχικής κατάστασης ενός απόμονου. Τα εκ προθέσεως και μη μηνύματα διαβιβάζονται ακόμη και μέσω της εξωτερικής παρουσίας και εμφάνισης ενός απόμονου. Η προσωπική επιλογή ρούχων, κομψισμάτων και μακιγιάζ, τονός και η έμφαση της φωνής καθώς και το είδος των κινήσεων όπως του βαδίσματος ή αντιδράσεων αποτελούν επικοινωνιακά κοριτσιών προσωπικότητας και κοινωνικού υποβάθρου ενώ σε πολλές περιπτώσεις και χαρακτηριστικό γνώρισμα ομάδας απόμονων (νοοτροπία και πολιτισμική κατάσταση, ιδιοσυγχρασίας και προθέσεων) π.χ. φυλών, νομάδων ή αθλητικών, θρησκευτικών και κοινωνικών ομάδων.

Η μεγάλη σημασία της επικοινωνίας και η πολυπλευρικότητά της, εστιάζοντας πάντα στον άνθρωπο, διαφαίνεται και από την ανάπτυξη επιστημών και διαφόρων επιτευγμάτων που την προωθούνται και συνεχίζουν.

(Συνέχεια στη σελ. 7)

Του Κώστα Αντωνούλα

Είναι γεγονός ότι θα μαζίσουμε τα έργα τους και καυχιόμαστε πως είμαστε απόγονοί τους. Όμως σ' έναν τομέα έχουμε ασεβήσει. Από τα ονόματά τους, χρησιμοποιούμε ελάχιστα. Ποιος ο λόγος να βάλουμε στις οικογένειές μας Κάρολους και Ερρίκους, Ροδόλφους και Ισαβέλλες, Λουίζες και Μαρίζες, Δανιήλ και Ελισάβετ, ακόμη και τόσους πολλούς Γιάννηδες και Κώστηδες.

Προς θεού! Δεν είμαι κατά των χριστιανών ονομάτων, που προέρχονται από την ορθόδοξη πίστη μας. Όμως και οι πρόγονοί μας μίλησαν για «καινά δαιμόνια» και όταν τους τα κήρυξε ο Απόστολος Παύλος, τα αποδέχθηκαν.

ΠΙΣΤΕΥΩ ΟΤΙ ΟΦΕΙΛΟΥΜΕ ΑΠΕΝΑΝΤΙ ΣΤΑ ΟΝΟΜΑΤΑ ΤΩΝ ΑΡΧΑΙΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΜΙΑ ΚΑΛΥΤΕΡΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ.

Ζητώ και παρακαλώ να ασχοληθούν με το θέμα οι αρθρογράφοι της εφημερίδας μας και όσοι άλλοι επιθυμούν.

ΠΡΩΤΕΥΟΥΣΙΑΝΙΚΕΣ

ΝΕΡΟΠΟΝΤΕΣ

Πώς τον λεν τον ποταμό; Κηφισό και Ιλισό.

Πώς τους λεν να τους μαλώσω, που μας πνίγουν κάθε τόσο;

Eίδατε πια κατεβασιά και θολούρα; Στο Φάληρο και το Μοσχάτο, μας πήραν τα ποτάμια. Στου Ρέντη μας πήρε το λασπόνερο. Εμάς, τις κουζίνες, τα ψυγεία και τα έπιπλα. Ενός συντάξιούχου, του πήρε τη λεκάνη που κατούρουσε.

Στην Αττική συννέφιασε και στο Μοσχάτο πνίγει. Με άλλα λόγια ποιητικά, το σύννεφο έφερε βροχή, η βροχή έφερε πλημμύρα, η πλημμύρα έφερε τον Κηφισό στους ημιώδοφους των πολυκατοικιών.

Ξέρεις τι σημαίνει να κατοικείς στον ημιώδοφο και να σου χτυπάει την πόρτα η πλημμύρα;

Αυτός ο ποταμός, μερικές φορές είναι πολύ απότομος. «Φέρνει τον κατακλυσμό»

Και ο Ιλισός δε χάνει ευκαιρία να τα κάνει μούσκεμα! Παρασύρεται από τη συμπεριφορά του Κηφισού. Παρασύρεται και παρασύρεται. Αν έχετε κανένα σαράβαλο και δεν το δέχονται για απόσυρση να το πάτε εκεί για παρασύρση.

Έγιναν λέει, έργα και στους δύο ποταμούς. Όμως όταν τους διαπλάτυναν, έπρεπε να τους πάνε με τα νερά τους.

Βρε πώς αλλάζουν οι καιροί! Το παλιό λαϊκό τραγούδι παρουσιάζει μια ωραία εικόνα. «Στο Φάληρο που πλένεσαι, περιστεράκι γένεσαι». Ενώ τώρα «στο Φάληρο κι αν κρύβεσαι, μπαίνει νερό και πνίγεσαι».

Εδώ και κάποιες δεκαετίες πνιγόμαστε στο νέφος, στα σκουπίδια στους ξένους, στην εγκληματικότητα. Πνιγόμαστε πλέον και στο νερό. Η πρωτεύουσα, ήταν αποπνικτική, έγινε και πνικτική.

Δηλαδή πνιγόμαστε κυριολεκτικά. Το ποτάμι ξεχειλίσει πολλές φορές. Επόμενο ήταν να ξεχειλίσει και η αγανάκτηση για την κρατική σαχλαμάρα. Καιρός να ξεχειλίσει και το ποτήρι. Εννοώ της οργής. Το τι μούντζα και βρισίδι πέφτει. Ζυγώστε από καμιά μεριά να το μάθετε.

Η ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

(Συνέχεια από την 6η σελ.)

Ζουν ακόμη, ακολουθώντας κάθε φορά της τάσεις και το πνεύμα της κάθε εποχής. Η ανάγκη για εύκολη και γρήγορη επίτευξη επαφής μεταξύ των ατόμων οδήγησε σε τεράστια άνθηση των μέσων μεταφοράς και επικοινωνίας από τους αρχαιότατους χρόνους μέχρι σήμερα. Η εφευρετικότητα του ανθρώπου και το ανήσυχο πνεύμα του ήταν η εναρκτήρια δύναμη.

Επιστήμες όπως η Κοινωνιολογία, Πολιτική, Διοικητική, Δημοσιών, Διπλωματικών και Διεθνών Σχέσεων επεξεργάζονται τη δομή, την ιεράρχηση, οργάνωση και Τεχνική της επικοινωνίας σ' όλα τα επίπεδα και αναπτύσσουν μεθόδους εφαρμογής της στους αντίστοιχους τομείς αρμοδιότητάς τους για τη συγκομιδή των καρπών της. Η επικοινωνία είναι η ίδια τέχνη και τεχνική. Οι νέες τάσεις και εφαρμογές μέσω της Διαφήμισης, Μάρκετινγκ και Προώθησης προϊόντων οδηγούν στην ευελιξία των οικονομικών συνδιαλλαγών και της στήριξης του εμπορίου και βιομηχανίας. Η επανάσταση στα μέσα επικοινωνίας και η εξέλιξη τους έχει βοηθήσει σημαντικά στην ανάπτυξη και στήριξη πολιτισμών, αξιοσημείωτης και απρόσκλητης ανταλλαγής ιδεών, ιδεολογιών, γνώσεων, εμπειριών και επιστημονικών επιτευγμάτων.

Εκ Πύρρας...

(..και οι μεν λίθοι του Δευκαλίωνος έγιναν άνδος οι δε λίθοι της Πύρρας γυναίκες) Κ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ...

Της Ευδοκίας Οικονόμου

Zούμε αγαπητοί συγχωριανοί και φίλοι αναγνώστες των «ΑΓΓΕΙΩΝ» σε μια εποχή όπου βουίζουν συνεχώς στ' αυτιά μας οι συμβουλές και οι παροτρύνσεις από ντόπιους και ξένους για την επιτακτική ανάγκη να εκσυγχρονιστούμε, να ξεχάσουμε το παρελθόν, να υψώσουμε τη φωνή, γιατί όχι και τη γροθιά, να βγούμε στους δρόμους, να διεκδικήσουμε, να απαιτήσουμε, να κατακτήσουμε.

Και λέμε: Όλοι μαζί παιδιά, νέοι, γέροντες, γυναίκες, άνδρες.

Ζούμε όμως αγαπητοί μου και σε μια εποχή, που ο καθένας ντόπιος ή ξένος, τάχα ειδήμων, τάχα υπεύθυνος, τάχα δίκαιος και προπαντός τάχα προοδευτικός, όμως για δικό του λογαριασμό, προσπαθεί να αναδείξει τη γυναικα προβάλλοντας βέβαια ένα διεθνές γυναικείο μοντέλο, που πρέπει να μιμηθεί εξευτελίζοντας ό,τι αυτή παραδοσιακά πίστευε και ακολουθούσε.

Μα αν δεν είναι έτσι τι θα λέγαμε παραδείγματος χάριν για τις . . . εκλογές!!

Παραφράζοντας τις σκέψεις του μεγάλου Παπαδιαμάντη θα μπορούσε κανείς να σκεφτεί:

...Οι εκλογές! Α, οι εκλογές.... Αυτή είναι η μόνη επί εκατόν ογδόντα χρόνια ασχολία μας αφού λευτερωθήκαμε, από τότε δηλαδή που μεταλλάξαμε τυράννους, τους οποίους με τις εκλογές φανταζόμαστε ότι αντικαθιστούμε τάχα συχνότερα, για να μην αποδειχθεί ψευδές το δημώδες λόγιο: «Άλλαξε ο Μανωλίος κι έβαλε τα ρούχα αλλιώς»...

Όχι! Όχι! Μην με παρεξηγήσετε. Όσοι εκλεχθήκατε αξιότιμοι κ.κ. Νομάρχες, Δήμαρχοι ή «δοκούντες άρχειν των εθνών» είστε οι καλύτεροι και σεις που δεν εκλεχθήκατε ίσως αποδειχθείτε ακόμη καλύτεροι αλλά...

Αλλά στολίσατε τα ψηφοδέλτιά σας με τη γυναικεία παρουσία επειδή έτσι επέβαλε η τελευταία διαδικασία συγκρότησής τους. Υποχρεωτικά, είπανε οι αρμόδιοι, να υπάρχουν στα ψηφοδέλτια γυναικεία ονόματα ώστε να καλύπτεται το 30% των υποψηφίων.

Όμως τα αποτελέσματα των εκλογών; Ειδικά στην επαρχία; Και ειδικότερα στην δική μας;

Αγαπητοί αναγνώστες, δεν είμεθα αρμόδιοι να υποδείξουμε, απλώς διαπιστώνουμε και βέβαια υπενθυμίζουμε.

Υπενθυμίζουμε πως η γυναίκα και ιδιαίτερα η Ελληνίδα είναι μια παράδοση απ' τα χρόνια της Τουρκοκρατίας τουλάχιστον. Πήρε συχνά πάνω της την ευθύνη μιας ολόκληρης πολιτείας, πάλεψε με πάθος πριν της διοθύνει δικαιώματα και ισοτιμίες.

Πλούσιο υλικό βρίσκει κανείς στις διάφορες φάσεις της πολύπαθης ιστορίας μας, όπου η γυναίκα στάθηκε δίπλα στον άνδρα, αγωνίστηκε μαζί του, πολέμησε πολλές φορές, ανδραγάθησε, θυσιάστηκε στην πρώτη γραμμή, ή στα μετόπισθεν.

Ας θυμηθούμε τις Σουλιώτισσες, τις Μεσολογγίτισσες, τις γυναίκες της Μάνης, τις γυναίκες του Μακεδονικού αγώνα, τις γυναίκες της Πίνδου κι άλλες κι άλλες.

Αλλά και στα χρόνια της Ειρήνης στο σπίτι ή στο κοινωνικό γίγνεσθαι, στις πολιτικές ή ιδεολογικές διαμάχες πολλές φορές γυνωρίσαμε πως πραγματώθηκε από τη γυναίκα η αρετή και μάλιστα η Ελληνική αρετή. Και ιχνηλατώντας την ιστορία ενθυμούμαστε:

«Όταν το 1841 ο διάδοχος του βασιλικού θρόνου Μαξιμιλιανός, αδελφός του Όθωνα ήρθε στην Ελλάδα, συνάντησε για πρώτη φορά, σε δεξίωση που δόθηκε προς τιμήν του τη Ρόζα Μπότσαρη, κόρη του ήρωα Μάρκου Μπότσαρη. Μόλις έκεινος αντίκρισε την πανώρια Σουλιωτού πούλα δεν κατάφερε να συγκρατήσει το θαυμασμό του και λέει στον αδελφό της - παλιό συμφοιτητή του στο Μόναχο - που έστεκε πλάι του:

- Η αδελφή σας έχει την Ελληνική καλλονή.

- Υψηλότατε, του αποκρίθηκε αυστηρά ο Σουλιώτης, η αδελφή μου έχει προπαντός την Ελληνική αρετήν.

Κι ακόμα:

Ο ποιητής Αργύρης Εφταλιώτης στα 1911 έγραψε στην Πηγελόπη Δέλτα:

«...μ' αυτά σας τα έργα (...) φέρατε εποχή στην εθνική μας τη φιλολογία, πράγμα τόσο περισσότερο σημαντικό, που στάθηκε γυναίκα να μας το κάμει». Μα κι η γυναίκα του σήμερα; Πολλές γυναίκες φέρουσες την αρετή, την καλλιέργεια, την γενναιότητα, την αξιοπρέπεια.

(Συνέχεια στη σελ. 8)

ΚΑΙΤΣΙΩΤΙΚΑ

ΚΑΙ ΠΑΣΗΣ ΕΛΛΑΣΟΣ

Έρευνα του Κώστα Μπιλίρη για τη Γλώσσα

Συγχωρήστε μας τη φιλοδοξία, αλλά εξωτερικεύω μια επιθυμία μου. Θέλω αυτή να στήλη να σκίσει.

Σκίζω, ή σχίζω. Ρήμα αρχαίο ελληνικό, που έφτασε αναλοίωτο σχεδόν ως τις μέρες μας. Από όων προέρχεται και το σκιζάρι. Τι παίδεμα είχαν τα σκασμένα, μπαρδόν τα σκισμένα, μέχρι να πάρουν την τελική τους μορφή!

Μα θα με ρωτήσουν μερικοί, **Είχαν και οι πρόγονοί μας σκιζάρια;** – Αν δεν είχαν πώς θα έφραζαν: Μόνο που εκείνοι τα έλεγαν σχίζας. Ε, το σκιζάρι δεν απέχει από τι σχίζα.

Έτσι που αρχίσαμε, προβλέπω να έρχονται σωρηδόν οι απορίες. Οπότε τις προλαβαίνω και αρχίζω να δημιουργώ τεχνητό διάλογο.

Έφραζαν και οι Αγγειάτες; – Δεν έφραζαν. Έφρασσον. Αυτοί έλεγαν «φράσσω», εννούντας φτιάχνω φράχτη. Όταν έλεγαν φράζω, εννοούσαν μιλάω. Δημιουργώ φράσεις.

Και τί έφρασσον; – Κήπους και αυλάς, όπως και μεις.

Καλλιεργούσαν και οι Αγγειάτες; – Πολλά. Κατ' αρχάς λάχανο. Άλλοι το έλεγαν λάχανον και άλλοι κράμβην. Εμείς οι νεότεροι, πήραμε την κράμβην, πήραμε και το λάχανον, τα κάναμε κραμβολάχανον και στο τέλος καραμπολάχανο.

Σουσάμι, καλλιεργούσαν; – Ασφαλώς. Το σήσαμον. **Κουκιά** έσπερναν; – Βεβαίως. Έσπειρον κόκκους. Πριν οι κόκκοι γίνουν κουκιά, λέγονταν επιπροσθέτως κύαμοι και πύανοι.

Άλλα **όσπρια** είχαν; – Είχαν πολλά και τα έλεγαν «όσπρια» όπως και μεις.

Ας θυμηθούμε καμπόσα. Οι πρόγονοί μας έτρωγαν **φακή** και την έλεγαν φακή, όπως και μεις. Σημειώνω πως η κόρη του ματιού, δηλαδή ή χάντρα, λέγεται φακός, επειδή έχει το σχήμα της φακής.

Έτρωγαν και **μπιζέλια**, που τα έλεγαν **πίσα**. Το πίσον έγινε πισέλιον και ύστερα μπιζέλι. Έτρωγαν ασφαλώς και **πιπεριές**. Η πιπεριά λέγονταν **πεπερι**. Συνήθως εκείνο το πεπερι, έκαιγε.

Ρεβίθια, μαγείρευαν; – Αυτό έλλειπε. Τα έλεγαν ερεβίνθους, όπως και οι προελληνες.

Λαθούρι υπήρχε τα χρόνια εκείνα; – Άφθονο. Ο **λάθυρος**.

Ρόδι έριχναν στα ζώα; – Πότε - πότε έδιναν στα ζώα και ορόβιον.

Μήπως έτρωγαν και αντράκλες; – Τας **ανδράχνας** θα άφηναν; Δεν απαιτείται σοφία να καταλάβουμε πως η ανδράχνη, έγινε αντράκλα.

Χοιρινό με σέλινο παρασκεύαζαν; – Θα πρέπει, καθόσον διέθεταν και χοιρινόν και σέλινον. Και όπως βλέπουμε τα έλεγαν έτσι, όπως και μεις.

Κάστανα έβραζαν οι Αγγειάτες; – Γιατί όχι; Αρκεί να τους έφερναν και να τους πουλούσαν οι πιο ορεσίβιοι Δόλοπες. Τα έλεγαν και τότε κάστανα. Εξυπακούεται πως έσπαζαν και **καρύδια**. Τα έλεγαν **κάρυα**. Και **αμύγδαλα** τσάκιζαν. τα έλεγαν όπως και τώρα, αμύγδαλα. Η διαφορά βρίσκεται στο «τσάκιζω». Την εποχή εκείνη αυτό το ρήμα απαντούσε ως «διακκίζομαι» και είχε κάπως διαφορετική σημασία. Το διακκίζομαι, έγινε εύκολα τσάκιζομαι.

Και **κορόμηλα** μάζευαν. Τα έλεγαν **καρυόμηλα**. Δηλαδή μήλα που έχουν το σχήμα καρυδιού. Το καρυόμηλον συν τω χρόνο, μετατράπηκε σε καρόμηλα κορόμηλο.

Το κυδώνι το ήξεραν; Οπωσδήποτε. Του είχαν δώσει όνομα και επίθετο. Γι' αυτούς ήταν «**μήλον το κυδώνιον**». Έφυγε το μήλο και έμεινε σκέτο το κυδώνι.

Και το **αγγούρι** είχε όνομα και επίθετο. «**Σικυός ο άωρος**». Έφυγε ο σικυός και ο **άωρος** έγινε άγουρος και μετά αγγούρι. Το καλυβιώτικο επινοήθηκε πολύ αργότερα.

Κρεμμύδια έτρωγαν οι Αγγειάτες; – Ναι. τα **κρόμμυα**, όπως όλοι οι Έλληνες τότε. Φύτευαν και **κροκάρι**, που το έλεγαν κοκκάριον.

Σκόρδο έβαζαν στα φαγητά τους; – Και **σκόροδον** και **άνιθον** και **μάραθον** και τα έλεγαν έτσι όπως και μεις.

Και **δυόσμο** φυσικά χρησιμοποιούσαν. Τον **ηδύοσμο**. Και **καρότα** καλλιεργούσαν, που τα ονόμαζαν **καρωτά**. Το καρωτόν ανέβασε τον τόνο του και έγινε καρότο. Ενώ ο ηδύοσμος κατέβασε το δικό του τόνο, απέβαλε και το αρχικό «ήτα» και κατέληξε δυόσμος, ή διόσμος.

Τον τόνο κατέβασε και το **σίναπι**. Μας προέκυψε σινάπι.

Στο περιβόλι της γλώσσας μας θ' απλώσουμε ξανά.

Απέναντι στα γεγονότα και τους θεσμούς

ΕΚΛΟΓΕΣ

Θεσμός αναγκαιότητας αλλ' ευπαθέστατος

Tου Δημ. Κουτρούμπα

Μεγάλη είναι η κοινωνικοπολιτική σημασία των εκλογών, που επαναλαμβάνονται κάθε τόσο για ανάδειξη αρχόντων δηλαδή Βουλευτών, Νομαρχών, Δημάρχων, Προέδρων, Παρέδρων, Στελεχών Συνδικαλιστικών Οργάνων και άλλων υπευθύνων ορισμένων κοινωνικών τομέων. Οι εκλογές, όπως ορθότατα ελέχθη, αποτελούν θεμελιακή προϋπόθεση της δημοκρατίας. Δεν είναι δυνατόν να σταθεί οποιαδήποτε φιλελευθερη και δημοκρατική πολιτεία χωρίς την εύρουσθη λειτουργία του θεσμού των εκλογών.

Γιατί είναι οι υποψήφιοι δεν διατίνονται από τα ανθρώπινα ιδεώδη και δεν έχουν διάθεση κοινωνικής προσφοράς, αλλά είναι δημιαγωγοί, πολιτεύονται με υστεροβούλιες και στοχεύουν σε παράνομο πλουτισμό η έχουν άκριτες φιλοδοξίες ή σκέψεις ποικιλών καταχρήσεων, τότε δεν μπορεί κανείς να περιμένει κάτι καλό από τις καλέπες.

Επίσης αν οι ψηφοφόροι δεν ψηφίζουν κατά συνείδηση, αλλά παραδύονται από μικροσυμφέροντα, αν εξαγοράζονται, αν φανατίζονται από κομματικούς φατριασμούς και πάθη, αν εξαπατώνται από πολιτικάντηδες, κομματάρχες, κουμπάρους και άλλους εκμεταλλευτές της ψήφου των, τότε τί μπορεί να περιμένει η κοινωνία από εκλογές, αρχαιορείσες και παρόμοιες διαδικασίες;

Στις μέρες όμως που περνάμε, είναι απόλυτη ανάγκη να γίνουν σεβαστές οι δημοκρατικές αρχές από την κοινωνία μας και ειδικοτερα ο θεσμός των εκλογών. Η πατρίδα μας μαστίζεται από πολλά δεινά ικανά ίσως να οδηγήσουν σε κοινωνική και ιστορική διαταραχή. Η έλλειψη ευρύτερης πολιτικής και κοινωνικής αντίληψης, οι οικονομικές ανισότητες, η ανεργία των νέων μας που σαπίζουν στις καφετέριες και στα ναρκωτικά, η γενική διαφθορά η υπογεννητικότητα του πληθυσμού και η γήρανση του Έθνους, οι οικονομικοί μαρασμόις οι απροκαλύπτες καταχρήσεις, οι κίνδυνος μη απόδοσης των εδαφών μας, τόσα άλλα πρέπει να μας βάλουν όλους σε σκέψεις. Αν δεν λειτουργήσουν ανεπτύσσονται οι θεσμοί, η πατρίδα μας δεν θα έχει μέλλον. Τουλάχιστον ο βασικός αυτός δημοκρατικός θεσμός, οι εκλογές, όταν έρχεται η ώρα της λειτουργίας του, θα πρέπει να υπηρετείται με κάθε διαφάνεια και ει-

ΜΙΑ ΓΥΝΑΙΚΑ ΣΚΕΦΤΕΤΑΙ...

(Συνέχεια από την 7η σελ.)

πεια, την ευθύνη θα συναντήσει κανείς αν κοιτάξει στα μάτια την γυναίκα μάνα, την γυναίκα σύζυγο, την γυναίκα νοικοκυρά, την γυναίκα εργαζόμενη, την γυναίκα, που ισάξια και ισοστάσια πλάι στον άνδρα αφούγκραζεται και παλεύει για τις ανάγκες της σύγχρονης κοινωνίας.

Σήμερα βέβαια πρέπει να στρέψουμε λίγο την προσοχή μας στα γυναικεία κινήματα και να επισημάνουμε πως οδηγούνται σε αδιεξόδια και δονκιχωτικούς μετεωρισμούς, ύστερα από προκλητικές διεκδικήσεις και αυτονομημένες κατακτήσεις.

Γι' αυτό προβάλλει επιτακτικό το χρέος για έναν αυτοπροσδιορισμό πριν αλλοτριωθούμε από την επέλαση των ξένων προτύπων.

Στις μέρες μας, οι γυναίκες έχουμε ανάγκη περισσότερο από άλλοτε να κοιτάξουμε το πρόσωπό μας στον καθρέφτη της παράδοσης και να προσπαθήσουμε να διακρίνουμε αφτιασίδωτα και γνήσια τα χαρακτηριστικά της γενιάς μας. Αυτά, που αντέχουν στη φθορά και στο χρόνο. Αυτά που ανήκουν στη φύση και στη δύναμη της γυναίκας.

Τέλος όλοι μας ας έχουμε στο νου και μερικά απ' τα δημώδη λόγια, σαν κι αυτό που αφορά στη γυναίκα:

«Όμορφο είναι το όμορφο πέντε φορές και δέκα, μα απ' όλα τ' ομορφότερο η γνωστική γυναίκα»...

K. Αντωνόπουλος

Το χωριό μας, κατά καιρούς, έχει αναδείξει αξιόλογους ανθρώπους, οι οποίοι καταξιώθηκαν και διεπρεψαν σε πολλούς τομείς του ιδιωτικού και δημόσιου βίου. Ειδικότερα μετά την απελευθέρωση από την μακραίωνη τούρκικη σκλαβιά το 1881 και την εν συνεχείᾳ μετακίνησή του από το παλαιό χωριό (Παληοκάϊσα) στη σημερινή θέση της Μακριάς Ράχης, όπου αργότερα από Καΐτσα μετονομάστηκε με το απυχέστατο όνομα Μακρυράχη, αντί να συνδεθεί με την ιστορία του τόπου τιμώντας το όνομα «Αγγεία», παρατηρείται μια αλματώδης εξέλιξη, μια δυναμική και θέληση των νέων για μάθηση και πέταγμα για καινουργίους ορίζοντες. Πολλοί γονείς παρά τις μεγάλες δυσκολίες, με αιματηρές οικονομικές θυσίες βοήθησαν τα παιδιά τους (κατά κανόνα τ' αγόρια) να σπουδάσουν πρώτα στο Δημοτικό Σχολείο και Γυμνάσιο και στη συνέχεια για ανώτερες σπουδές ή κατάληψη μιας θέσης στο Δημόσιο. Έτσι, από τις αρχές του 20ου αιώνα και μέχρι τις μέρες μας, η Καΐτσα κατέχει τα πρωτεία μεταξύ των χωριών της Επαρχίας Δομοκού σε επιστήμονες, εμπόρους, επαγγελματίες, βιοτεχνες, λόγιους, καλλιτέχνες, πολιτικούς και όχι μόνο. Το ίδιο παρατηρείται και με τους συγχωριανούς μας της διασποράς, οι οποίοι με τους επιγενόμενους, αριθμούν πολλές εκαποντάδες και οι οποίοι τιμούν το χωριό μας με τις επιδόσεις τους.

Πάντα είχα την ενδόμυχη επιθυμία να μπορέσω κάποτε μέσα από ένα γραπτό κείμενο ν' αποτυπώσω ό,τι έμεινε στην ψυχή μου από τα βιώματα του χωριού μας και μέσα από την αχλή του χρόνου, να περιγράψω την προσωπικότητα εκείνων από τους συγχωριανούς μου, οι οποίοι φεύγοντας από το χωριό δεν ξέχασαν την καταγωγή τους, δεν απαρνήθηκαν τις ρίζες τους, δεν γύρισαν την πλάτη, ούτε έκλεισαν την πόρτα σ' όποιον ζήτησε τη βοήθεια τους, αυτών των συγχωριανών που έμειναν άνθρωποι. Αυτή η ευκαιρία μου δίνεται τώρα μέσα από τις στήλες της Εφημερίδας του Συλλόγου μας.

Αναμέσα σ' αυτούς που κατά τη γνώμη μου αξίζουν να μημονευθούν, ξεχωριστή θέση κατέχει ο αείμνηστος Στρατηγός Κων/νος Γ. Αντωνόπουλος, του οποίου τη βιογραφία, την προσωπικότητα και την προσφορά του προς την πατρίδα και το χωριό μας, θ' αποτολμήσω να σκιαγραφήσω σε γενικές γραμμές.

ΜΕΡΙΚΑ ΒΙΟΓΡΑΦΙΚΑ ΤΟΥ ΣΤΟΙΧΕΙΑ

Ο Κων/νος Αντωνόπουλος γεννήθηκε στους Σοφάδες Καρδίτσας την 41η Δεκεμβρίου 1900. Πατέρας του ήταν ο Καΐτσιώτης Γεώργιος Κ. Κούτσικας ή Αντωνίου και μητέρα του η Περιστέρα Βολοτοπούλου από τους Σοφάδες όπου άσκησε για κάποια χρόνια το επάγγελμα του τσαρουχά, άλλαξε δε και το επώνυμο σε Αντωνόπουλος. Εκτός από τον πρωτότοκο Κων/νο απέκτησε την Παναγιώτα και τον Αναστάσιο και μετά το θάνατο της συζύγου παντρεύτηκε την Αναστασία Βλάχου από το Δομοκό με την οποία απέκτησε το τέταρτο παιδί του, τον Θεοδόσιο.

Ο Κων/νος, μετά την αποφοίτησή του από το Γυμνάσιο Καρδίτσας, την 24η Δεκεμβρίου 1919 εισέρχεται στη Στρατ. Σχολή Ευελπίδων από την οποία αποφοίτησε τη 14η Ιουλίου 1922 όποτε ονομάστηκε Ανθυπολοχαγός Πεζικού. Την 18-9-25 προάγεται σε Υπολοχαγό και την 9-11-34 σε Λοχαγό. Το έτος 1935 αποτάσσεται από το Στράτευμα ως Βενιζελικός και επαγήλθε το έτος 1936. Το ίδιο έτος παντρεύεται την Έλλη Αναστάσιου Κουφίδου, προσφυγικής οικογενείας της Σμύρνης με την οποία απέκτησε τη θυγατέρα του Περιστέρα (Πότη) και γιο του Αρίσταρχο (Άρη). Το έτος 1939 προάγεται σε Ταγματάρχη.

Ο Ελληνο-Ιταλικός Πόλεμος τον βρίσκει Διοικητή του II/51 Ανεξαρτήτου Τάγματος Αντωνόπουλου, το οποίο έδρασε ως απόστασμα του Β' Σώματος Στρατού.

Πριν αναχωρήσει με το Τάγμα του για τα Ελληνο-Αλβανικά σύγραφα εγκατέστησε την οικογένειά του στο χωριό μας και συγκεκριμένα στο σπίτι του αδελφού του πατέρα του Δημητρίου Κούτσικα.

Το χωριό μας, κατά καιρούς, έχει αναδείξει αξιόλογους ανθρώπους, οι οποίοι καταξιώθηκαν και διεπρεψαν σε πολλούς τομείς του ιδιωτικού και δημόσιου βίου. Ειδικότερα μετά την απελευθέρωση από την μακραίωνη τούρκικη σκλαβιά το 1881 και

την εν συνεχείᾳ μετακίνησή του από την ιστορία του τόπου τιμώντας το όνομα «Αγγεία», παρατηρείται μια αλματώδης εξέλιξη, μια δυναμική και θέληση των νέων για μάθηση και πέταγμα για καινουργίους ορίζοντες. Πολλοί γονείς παρά τις μεγάλες δυσκολίες, με αιματηρές οικονομικές θυσίες βοήθησαν τα παιδιά τους (κατά κανόνα τ' αγόρια) να σπουδάσουν πρώτα στο Δημοτικό Σχολείο και Γυμνάσιο και στη συνέχεια για ανώτερες σπουδές ή κατάληψη μιας θέσης στο Δημόσιο. Έτσι, από τις αρχές του 20ου αιώνα και μέχρι τις μέρες μας, η Καΐτσα κατέχει τα πρωτεία μεταξύ των χωριών της Επαρχίας Δομοκού σε επιστήμονες, εμπόρους, επαγγελματίες, βιοτεχνες, λόγιους, καλλιτέχνες, πολιτικούς και όχι μόνο. Το ίδιο παρατηρείται και με τους συγχωριανούς μας της διασποράς, οι οποίοι με τους επιγενόμενους, αριθμούν πολλές εκαποντάδες και οι οποίοι τιμούν το χωριό μας με τις επιδόσεις τους.

Πάντα είχα την ενδόμυχη επιθυμία να μπορέσω κάποτε μέσα από ένα γραπτό κείμενο ν' αποτυπώσω ό,τι έμεινε στην ψυχή μου από τα βιώματα του χωριού μας και μέσα από την αχλή του χρόνου, να περιγράψω την προσωπικότητα εκείνων από τους συγχωριανούς μου, οι οποίοι φεύγοντας από το χωριό δεν ξέχασαν την καταγωγή τους, δεν απαρνήθηκαν τις ρίζες τους, δεν γύρισαν την πλάτη, ούτε έκλεισαν την πόρτα σ' όποιον ζήτησε τη βοήθεια τους, αυτών των συγχωριανών που έμειναν άνθρωποι. Αυτή η ευκαιρία μου δίνεται τώρα μέσα από τις στήλες της Εφημερίδας του Συλλόγου μας.

Αναμέσα σ' αυτούς που κατά τη γνώμη μου αξίζουν να μημονευθούν, ξεχωριστή θέση κατέχει ο αείμνηστος Στρατηγός Κων/νος Γ. Αντωνόπουλος, του οποίου τη βιογραφία, την προσωπικότητα και την προσφορά του προς την πατρίδα και το χωριό μας, θ' αποτολμήσω να σκιαγραφήσω σε γενικές γραμμές.

Ο Κων/νος Αντωνόπουλος γεννήθηκε στους Σοφάδες Καρδίτσας την 41η Δεκεμβρίου 1900. Πατέρας του ήταν ο Καΐτσιώτης Γεώργιος Κ. Κούτσικας ή Αντωνίου και μητέρα του η Περιστέρα Βολοτοπούλου από τους Σοφάδες όπου άσκησε για κάποια χρόνια το επάγγελμα του τσαρουχά, άλλαξε δε και το επώνυμο σε Αντωνόπουλος. Εκτός από τον πρωτότοκο Κων/νο απέκτησε την Παναγιώτα και τον Αναστάσιο και μετά το θάνατο της συζύγου παντρεύτηκε την Αναστασία Βλάχου από το Δομοκό με την οποία απέκτησε το τέταρτο παιδί του, τον Θεοδόσιο.

Ο Κων/νος, μετά την αποφοίτησή του από το Γυμνάσιο Καρδίτσας, την 24η Δεκεμβρίου 1919 εισέρχεται στη Στρατ. Σχολή Ευελπίδων από την οποία αποφοίτησε τη 14η Ιουλίου 1922 όποτε ονομάστηκε Ανθυπολοχαγός Πεζικού. Την 18-9-25 προάγεται σε Υπολοχαγό και την 9-11-34 σε Λοχαγό. Το έτος 1935 αποτάσσεται από το Στράτευμα ως Βενιζελικός και επαγήλθε το έτος 1936. Το ίδιο έτος παντρεύεται την Έλλη Αναστάσιου Κουφίδου, προσφυγικής οικογενείας της Σμύρνης με την οποία απέκτησε τη θυγατέρα του Περιστέρα (Πότη) και γιο του Αρίσταρχο (Άρη). Το έτος 1939 προάγεται σε Ταγματάρχη.

Ο Ελληνο-Ιταλικός Πόλεμος τον βρίσκει Διοικητή του II/51 Ανεξαρτήτου Τάγματος Αντωνόπουλου, το οποίο έδρασε ως απόστασμα του Β' Σώματος Στρατού.

Πριν αναχωρήσει με το Τάγμα του για τα Ελληνο-Αλβανικά σύγραφα εγκατέστησε την οικογένειά του στο χωριό μας και συγκεκριμένα στο σπίτι του αδελφού του πατέρα του Δημητρίου Κούτσικα.

Καρδίτσα τον αδελφό του Αναστάσιο, Υπολοχαγό του Ελληνικού Στρατού, αυτός ο μεγαλόψυχος άνθρωπος ποτέ δεν σκέφθηκε να κάνει κακό σε κανένα.

Το έτος 1953 όντας Υποδιοικητής του ΣΚΕ διέθεσε Μηχανήματα στο Στρατού, τα οποία διάνοιξαν το δρόμο προς τα Λουτρά, χωρίς ποτέ να ζητήσει αναγνώριση της προσφοράς του. Το χωριό ομως δεν την οφείλει:

Αυτός ο ζωντανός και ακούραστος άνθρωπος αντί να χαρεί την οικογένειά του κατέρχεται στον πολιτικό στίβο και την 16-8-64 εκλέγεται Δήμαρχος Σοφάδων, αλλά δυστυχώς δεν μπόρεσε να διαφύγει την πόλη, αλλά δεν μπόρεσε να ολοκληρώσει το πρόγραμμά του γιατί το έτος 1967 η χούντα των Συνταγματαρχών τον καθαίρεσε από τον χωριό μας.

Με την αποκατάσταση της Δημοκρατίας και την Προκήρυξη Δημοτικών και Κοινοτικών Εκλογών το Μάρτιο του έτους 1975 εκλέγεται Δήμαρχος Σοφάδων, αλλά δυστυχώς δεν μπόρεσε να χαρεί την επιτυχία γιατί τον πρόλαβε η επάρστος ασθένεια και την 13-4-75 άφησε την τελευταία πνοή στο Ν.Ι.Μ.Τ.Σ. Και η μοιραία σύμπτωση, τόσο η αδελφή του Παναγιώτα όσο και ο ετεροθαλής αδελφός του Θεοδόσιος, επίσης Στρατηγός, πέθαναν από την ίδια ασθένεια.

Θα ήταν παράλειψη να μην αναφέρω ένα γεγονός, που δείχνει σ' όλο το μεγαλείο την αναληφθίσα του κράτους και ειδικότερα εκείνα τα χρόνια. Ο Κων/νος Αντωνόπουλος μετά την αποστρατεία του το έτος 1955 για να βελτιώσει τα οικονομικά του, με άδεια που χορηγήθηκε σε κάποιο απόστρατο αξιωματικό Τζηρίτα, ανέλαβε την πώληση ιστορικών βιβλίων σε Αξιωματικούς των Ενόπλων Δυνάμεων. Όταν έγινε γνωστό ότι ο Αντωνόπουλος εισέρχεται σε Στρατιωτικές Μονάδες, εκδόθηκε απόρρητη προσωπική διαταγή του Υπουργού Εθνικής Άμυνας, η οποία κοινοποιήθηκε σ' όλους τους Διοικητές των Μονάδων των Ενόπλων Δυνάμεων ΕΚΤΟΣ από τη Μονάδα που διοικούσε ο αδελφός του Θεοδόσης, και με την οποία απαγορεύονταν και η προσέγγιση του Ταξιαρχού Αντωνόπουλου στις Μονάδες. Δεν μπόρεσα ποτέ να καταλάβω το ΓΙΑΤΙ κυνηγήθηκε τόσο από τον ένδοξο, ο γενναίος πολεμιστής, ο οποίος ματώθηκε, κινδύνεψε, πικράθηκε, αλλά δε λύγισε. Αυτός που έμεινε μέχρι τελους πιστός στα ιδανικά του. Αυτός που το στήθος του κοσμούν πολλά μετάλλια και παράσημα. Μήπως ενοχλούσε μερικούς η αφοσίωσή του στη μετέρριψη;

Έτσι τελείωσε η ζωή αυτού του υπέροχου, του ανεξίκαου, του Ήρωα συγχωριανού μας ο οποίος αν και γεννήθηκε στους Σοφάδες ενοιωθεί περισσότερο από πολλούς από μας Καΐτσιωτης. Όλα τα Καλοκαίρια από την εφηβική του ηλικία τα περνούσε στο χωριό κοντά στον παπού του Κώστα Κούτσικα και γνώριζε όλους τους χωριανούς μας στο μικρά τους ονόματα. Πολλοί συγχωριανοί μας στο σπίτι του έφαγαν ένα πιάτο ζεστό φαγητό, άκουσαν ένα καλό λόγο. Ο Κων/νος

- ◆ Υπεύθυνος σύμφωνα με το νόμο, Πρόεδρος του Συλλόγου Ευδοκία Κ. Οικονόμου.
- ◆ Συντακτική Επιτροπή Κώστας Μπιλίρης του Βασιλείου Αθανάσιος Τσεκούρας του Λευτέρη Νίκος Μαντάς του Χρήστου
- ◆ Έδρα: Πατησίων 4 Αθήνα 106 77 Τηλ.: - FAX: 210-38.19.693
- ◆ Τυπογραφείο «ΠΡΟΜΗΘΕΥΣ

1941 - 1951: Η ΜΑΤΩΜΕΝΗ ΔΕΚΑΕΤΙΑ

Η Καϊτσα στην Κατοχή, την Αντίσταση, τον Εμφύλιο

Ερευνα, κείμενα και επιμέλεια: Κώστας Μπιλίρης

Ένα μουρμουρητό αστήρι-
χτο και ατεκμηρίωτο έχει αρχί-
σει να σέρνεται σχετικά με την
παρούσα έρευνα. Δυο τρεις
ζήτησαν και θέλουν να παρα-
μείνουμε στην Κατοχή και την
Αντίσταση, χωρίς αναφορές
και έρευνες στα χρόνια του
Εμφυλίου. Άλλοι βιάζονται να
περάσουμε γρήγορα και με
μεγάλη ανάπτυξη στην εμφύ-
λια κατρακύλα.

Και οι μεν και οι δε μου
είναι γνωστοί και θα τους
αμφισβητήσω το δικαίωμα της
παρέμβασης. Αν έχουν δια-
μορφώσει οποιαδήποτε αντί-
θεση, ή συμπληρωματική άπο-
ψη, ας πάρουν μέρος στο
διάλογο και ας την καταθέ-
σουν, έστω και χωρίς ισχυρά
επιχειρήματα.

Όμως ποιος φοβάται την
αλήθεια; Τα γεγονότα που
εξιστορούνται, δεν είναι
σκουριές και βρωμιές για να
μας λερώσουν την εφημερίδα
και την καλή πρόθεση. Είναι
αίματα που μας μεταλαβαί-
νουν ιστορία. Η αναφορά μας
στην εποχή εκείνη μπορεί να
μην κλείνει τις πληγές. Προ-
λαβαίνει όμως νέες.

Ουδείς πρέπει να τοποθε-
τείται με κομματική στάση
απέναντι σε όσα διαδραματί-
στηκαν τότε. Και ας ληφθούν
υπόψιν κάποιες βασικές αρ-
χές, που επιβάλλεται να τη-
ρούνται στη διαδρομή μιας
έρευνας. Δεν έχει σημασία τι
είσαι, αλλά πως κρίνεις τα
πράγματα και τα πρόσωπα.
Αυτά που είδες, ή όσα έμαθες
που συνέβησαν. Άλλο είναι το
πώς νιώθω και άλλο το τι
πρέπει να πω. Άλλο η πίστη
μας και άλλο η ιστορία. Οι
πεποιθήσεις μας δεν πρέπει να
παραποιούν την ιστορία. Εγώ στο
χρονικό διάστημα που είχα την ευθύνη της έρευ-
νας, απέδειξα πως σέβομαι
απόλυτα και τα γεγονότα και
τη γνώμη των ερωτηθέντων.

Η ένσταση ορισμένων που
δεν επιθυμούν να αναφερθούν
ούτε τα ονόματά τους με
οδηγεί σε μια σκέψη δυσάρε-
στη. Αν τρέμουν ακόμη να
μιλήσουν για την δεκαετία εκεί-
νη, σημαίνει πως δεν την
ξεπεράσαμε.

Η ΔΙΑΜΟΡΦΩΘΕΙΣΑ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗ

Εσύ ΝΕΕ και σου ΝΕΑ θέλετε να ακούσετε και να μάθετε λίγα πράγματα για τα χρόνια εκείνα; Θέλετε να ξέρετε πως

συμπεριφέρθηκε ο Εμφύλιος στο χωριό μας;

Τα χρόνια εκείνα: η ρουφιανιά θεωρήθηκε αναγκαία αρετή από μερικούς. Η καταγγελία κρίθηκε υποχρέωση. Η ιδεολογία πήγε πάνω από τη συγγένεια. Για να πούμε την αλήθεια, όχι η ιδεολογία, αλλά το πείσμα κάποιων, που το έπαιζαν ιδεολόγοι.

Ο καθοδηγητής τοποθετήθηκε πιο ψηλά από τον πατέρα σου. Και ανάθεμα αν κανείς από τους εκατέρωθεν διαφωτιστές είχε ολοκληρωμένη αντίληψη για το τι σημαίνει διαφωτισμό.

Η «επανάσταση» εκτιμήθηκε σαν κάτι υπεράνω κάθε αγαθού. Η δημοκρατία έγινε πρόφαση στα χείλη ολωνών. Η λαοκρατία έγινε στόχος, δίχως κανείς να γνωρίζει τι σημαίνει στην πράξη. Η εθνικοφροσύνη έγινε τίτλος ισχυρός. Ο εθνικόφρων κάποιες φορές αναδείχτηκε επαγγελματίας. Δεν ήταν λίγοι που πέρασαν από τη μια μεριά στην άλλη. Που άφησαν την ιδεολογία και προτίμησαν το επάγγελμα.

Στα χρόνια εκείνα η κομματική πειθαρχία βρέθηκε πάνω από τη φιλία. Η οργάνωση πάνω από τον πατριωτισμό και την πατρίδα. Ο γραμματέας της Οργάνωσης πάνω από τον αδερφό. Ο «συναγωνιστής» προτιμότερος από τον στενό συγγενή σου. Το κομματικό συμφέρον υπερίσχυε από το καλό του γείτονα. Η αφοσίωση στη μοναρχία τέθηκε βασική προϋπόθεση της σωματικής ακεραιότητας ορισμένων. Ο βασιλιάς κρίθηκε για μερικούς ο μοναδικός λόγος ύπαρξης του κράτους και των πολιτών.

Η ουσία του «συναγωνιστή» είχε χάσει εντελώς τη γεύση της. Τα εκτελεστικά αποσπάσματα των ανταρτών, αποκαλούσαν συναγωνιστές και όσους πήγαιναν για εκτέλεση.

Ποιος αμφιβάλλει πως ο ινστρούχτορας αποδείχθηκε σεβαστότερος από τον Άγιο Νικόλαο και η σκοπιμότητα ιερότερη από τη θρησκεία; Μην ξεχνάμε και τα ξωκλήσια στο Παλιοχώρι, που μεταμορφώθηκαν σε σωρούς ερειπίων ύστερα από τους βομβαρδισμούς των αεροπλάνων. Το τρίπτυχο πατρίς - θρησκεία - οικογένεια κολοβάθηκε.

Μα οι κομμουνιστές έκα-

ψαν ναούς και κατέστρεψαν πλήθος εικόνων.

Δεν τους απαλλάσσω από πολλές τέτοιες ανίερες και άγριες πράξεις. Είχα πάει το 1956 στα Μετέωρα και είδα αρκετές τέτοιες κακοήθειες στις εικόνες των μοναστηριών.

Σε κείνη την εποχή Νέοι της Καϊτσας, γόνοι των Καϊτσιωτών έγινε και κάτι άλλο τρισχειρότερο. Στις καρδιές των ανθρώπων βρήκε λημέρι η εκδίκηση. Εκδίκηση για οτιδήποτε για όποια αστεία αφορμή.

Σε κείνη τη Ματωμένη Δεκαετία ο φανατισμός υψώθηκε πάνω από την αγάπη, καταπνίγοντας κάθε αρετή. Το πείσμα πάνω από κάθε άλλο συναίσθημα. Η δυσπιστία φώλιασε στις ψυχές μας, ο τρόμος απλώθηκε σαν πυρκαγιά, ο ξυλοδαρμός κυριάρχησε περισσότερο από κάθε άλλη μορφή επιβολής και συνεννόησης. Τα βασανιστήρια αναδείχθηκαν μόνιμος τρόπος ανακριτικής συμπεριφοράς.

Από τη μια ο βασιλιάς και από την άλλη ο Στάλιν. Στη μέση το θύμα το λαός

Για τους μεν ο έντιμος ταυτίστηκε με το δεξιό και ο παλιοχαρακτήρας με τον αριστερό. Για τους δε ο αριστερός ήταν ήρωας και ο δεξιός αντιδραστικός. Για τους μεν το φρόνημά τους ταυτίστηκε με το θέλημα του θεού. Για τους δε ο εθνικός ύμνος αντικαταστάθηκε από το μινόρε της Τρίτης Διεθνούς «πέσατε θύματα αδέλφια εσείς», που μερικοί συνεχίζουν να το τραγουδούν και στη γιορτή του Πολυτεχνείου. Τα χρόνια εκείνα όταν οι μεν ήθελαν να σε βρίσουν, να σε υποτιμήσουν, να σε καταστήσουν άχροστο και ανυπόληπτο, σε έλεγαν κομμουνιστή.

– Βρε δεν είμαι.

– Κάνε δήλωση. Πες ζήτω ο βασιλιάς.

Αν ήθελαν να σε παινέψουν, να σε παρουσιάσουν χρήσιμο και έντιμο πολίτη, σε έχριζαν εθνικιστή.

Οι δε αν σχεδίαζαν να σε σφάξουν σε χαρακτήριζαν χειριστή ασύρματου και μοναρχοφασίστα. Σάμπως είχες και λεξικό να μάθεις τι σημαίνει ο λόγος που χάνεις τη ζωή σου;

Η γλώσσα μας η καθημερινή είχε εμπλουτιστεί με νέους όρους. Από τη μια ο Εαμοβούλγαρος και από την άλλη

το «κωλόπαιδο της Φρειδερίκης». Από τη μια ο συμμορίτης, ή κόκκινος και από την άλλη ο μαύρος, ή μπουρζουάς.

ΜΕΡΙΚΑ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Αυτά Νέοι και Νέες συνέ-
βησαν τα χρόνια εκείνα. Αν
δεν ξέρετε το γιατί, θέλετε να το μάθετε;

Αλήθεια, θα μπορούσαμε να τ' αποφύγουμε όλα αυτά; Υπήρχαν άνθρωποι να παρέμβουν και να τα προλάβουν; Υπήρχαν κατάλληλοι και πρόθυμοι να απαγορέψουν τη ροή του αίματος;

Αυτά πρέπει να τα μαθαίνουν όλες οι επερχόμενες γεννιές που θα γεννιούνται στη χώρα μας για να μην ξανακάνουν τα ίδια λάθη.

Θα μου πει κάποιος. Αν προχωρήσουμε θ' ακουστούν χαρακτηρισμοί και θ' αναφερθούν ονόματα. Είναι φυσικό. Δεν υπάρχει αρνάκι δίχως κόκκαλα. Κάποιοι πρωταγωνίστησαν, άλλοι παρασύρθηκαν, άλλοι μπερδεύτηκαν. Οι πολλοί πλήρωσαν τα σπασμένα. Κοντέψαμε να φτάσουμε στο σημείο να μην υπάρχει σπίτι χωρίς μαύρη μαντίλα.

Όμως δε θα υποκαταστήσουμε το δικαστήριο, ούτε θα παραστήσουμε τον εισαγγελέα. Θα διερευνήσουμε και δεν θα κατηγορήσουμε. Θα εξετάσουμε και δεν θα καταδικάσουμε. Θα συμβάλουμε και δεν θα διαβάλουμε.

Ενδεχομένως να ακουσθούν προφάσεις του τύπου «έφταιξαν οι περιστάσεις, οι ρουφιάνοι, ο πόλεμος».

Βεβαίως ο άνθρωπος αντιδρά και συμπεριφέρεται ανάλογα και με τις συνθήκες που επικρατούν.

Το σίδερο άμα το γυαλίσεις, αστράφτει. Άμα το βάλεις στο νερό, σκουριάζει. Άμα το ρίξεις στη φωτιά, πυρακτώνεται. Άμα το ακουμπήσεις σε περιστρεφόμενο τροχό, πετάει σπίθες.

Όμως ευθύνεται και ο άνθρωπος για τις αντιδράσεις του και τη συμπεριφορά του. Το πείσμα και ο φθόνος είναι μικρόβια που αναπτύσσονται στις διαθέσεις μας και τις μολύνουν. Κυρίως ευθύνονται οσοι μπορούσαν να κάνουν κάτι και δεν έκαναν τίποτα.

Ποιος φοβάται την αλήθεια; Να μας το πει να τον αποκλείσουμε από την έρευνα.

ΕΠΙΣΤΡΟΦΗ ΣΤΗ ΚΑΤΟΧΙΚΑ ΧΡΟΝΙΑ

Η Κατοχή είναι σπουδαία κιβωτός της ιστορίας μας σε βάθος και σε πλάτος. Θα επιμείνουμε να αξιοποιούμε όσα στοιχεία βρίσκουμε και τα κρίνουμε ικανά για δημοσίευση.

ΕΡΧΟΝΤΑΙ ΟΙ ΓΕΡΜΑΝΟΙ

Tou Kώστα Ε. Κούτσικα

Η ταν καλοκαίρι του έτους 1943. Είχαν ήδη αρχίσει ν' απασχολούν έντονα τους κατακτητές τα σαμποτάζ των αντιστασιακών οργανώσεων και του αγγλικού κλιμακίου, με συνέπεια κάθε φορά που βλέπαμε να έρχονται Γερμανοί ή Ιταλοί στρατιώτες προς το χωριό, «παίρναμε τα βουνά» για να ξεφύγουμε από τα αντίποινα, τα οποία κατά κανόνα ήσαν πολύ σκληρά (εκτελέσεις, εμπρησμοί κ.ά.).

Εκείνη την εποχή οι μόνιμοι κάτοικοι του χωριού Μακρυράχη (πρώην Καΐτσα) της επαρχίας Δομοκού υπερέβαιναν τις 2.000. Το χωριό διέθετε τηλέφωνο, δασική υπηρεσία, σταδιό χωροφυλακής, εξαδέσιο δημοτικό σχολείο, τέσσερα παντοπωλεία (Ευαγγέλου Κούτσικα, Ιωάννου Στεφανή, Νικολάου Χρ. Κουτρούμπα, Χριστοφόρου Δραγούνη), τρία καφενεία (Αδανασίου Γ. Κουτρούμπα, Μιλτιάδη Καραγεώργου και Κων/νου Χρ. Πέτρου). Ένα υφασματοπωλείο (Νικολάου Αναστασίου, γνωστού με το παρατσούκλι «Κρεπονάς», επειδή μεταξύ των άλλων υφασμάτων που διαλαλούσε στις γειτονιές ανέφερε και τα «κρεττόνια»). Τρία ραφεία (Ιωάννου Καναπίτσα, Σπύρου Δελλή και Κων/νου Μαντά), τρία εργαστήρια κατασκευής υποδημάτων (Τάσου Κωνσταντινίδη, Θεοδώρου Ψαλλίδα και Νικολάου Τσεκούρα), δύο σιδηρουργεία (Γεωργίου Τσιγκοπούλου και Αδανασίου Δελλή), ένα κεραμοποιείο (Αδανασίου και Σωτηρίου Δελλή), εποχιακό χοροδιδασκαλείο και τρία υπαίθρια κρεοπωλεία (Δημητρίου ή Μητσέα Κούτσικα, Βασιλείου Αριστ. Κουτρούμπα, γνωστού με το παρατσούκλι «Λεπενιώτης» και Κων/νου Δ. Βλαχάκη). Κατά το διάστημα της κατοχής, όλα τα καφενεία, αλλά και σπίτια μετεβληθήσαν σε χαρτοπαιχτικές λέσχες, όπου, οι ντόπιοι «καδηγητές» χαρτοπαιχτες κυριολεκτικά έγδυναν τους Αθηναίους χωρεμούς και μαραγορίτες (έτσι αποκαλούσαν κατά την κατοχή τους γυρολόγους εμπόρους, που διέδεταν τα κάθε λογής εμπορεύματα με αντιπαροχή το οιτάρι, το καλαμπόκι, το λάδι κλπ., χωρίς την άδεια των κατακτητών). Ως χαρτοπαιχτες μεγάλης κλάσεως ανεδείχθησαν οι Δημήτριος Μπικας, Μητσέας Κούτσικας, Γεώργιος Δ. Κουτρουμπας (κουτσός) και άλλοι.

Κάποιο απομεούμερο, όταν έζω από το καφενείο του Αδανασίου Κουτρούμπα (Καμπούρη) ήσαν συγκεντρωμένοι πολλοί κάτοικοι του χωριού και είχαν, ως συνήθως, στήσει κουβεντολόι, βγήκε από το απέναντι κείμενο παντοπωλείο του ο νουνός μου Γιάννης Στεφανής και με ύφος σοθαρό, αλλά και με ταραχή φώναξε: «Τι κάθεστε μωρέ. Έρχονται Γερμανού!». Σε λίγα λεπτά της ώρας είχε αδειάσει το χωριό από άνδρες. Είχαμε ήδη συγκεντρωθεί στην ορεινή θέση Μέγα Ίσιωμα, απ' όπου είχαμε πλήρη εποπτεία προς τον κάμπο και το χωριό, όταν έκπληκτοι είδαμε να καταφθάνει ασθμαίνων και κατάκοπος και ο νουνός μου Γιάννης Στεφανής.

- Βρε μπάρμπα Γιάννη, του λέει κάποιος, πού είναι οι Γερμανοί που μας είπες;

- Αστεία το είπα βρε παιδιά, απάντησε με το γνωστό του ύφος ο πάντοτε καλαμπουρτζής νουνός μου.

- Αφού ήταν αστείο γιατί έφυγες κι εσύ από το χωριό;

Και τότε ήλθε η ανεπανάληπτη και ειλικρινής απάντηση του Γιάννη Στεφανή:

- Είδα ότι είχα μείνει μόνος μου στο χωριό και σκέφτηκα: Αν έρχονται στ' αλήθεια Γερμανοί τί γίνεται; Και τόβαλα στα πόδια...

Τα γέλια που επακολούθησαν ήσαν άνευ προηγουμένου.

Σημ. Σύνταξης: το κείμενο αντιγράφαμε από τα «Χρονικά της Επαρχίας Δομοκού 1995». Το περιστατικό αναφέρεται και στο βιβλίο του Κώστα Κούτσικα «Η Καΐτσα». Εδώ είναι ανεπτυγμένο με επάρκεια χρονογραφήματος.

Θέλουμε όμως περισσότερα στοιχεία γύρω από το εποχιακό χοροδιδασκαλείο και να μας πληροφορήσει πού και πώς προμηθεύονταν οι παντοπώλες μας, τα υλικά που έβαζαν στα μαγαζιά τους, όπως λάδι, χαλβά, σαπουόνι κλπ.

Υπενθυμίζουμε ότι εκτός από το κρετόν (ύφασμα αντοχής υπήρχε και κρεπόν.

«Αγγείες»

Ο ΓΙΩΡΓΟΣ ΙΩΑΝΝΙΔΗΣ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΕΞΙΣΤΟΡΕΙ ΚΑΤΟΧΙΚΑ ΣΥΜΒΑΝΤΑ

(Είναι συνταξιούχος δικηγόρος)

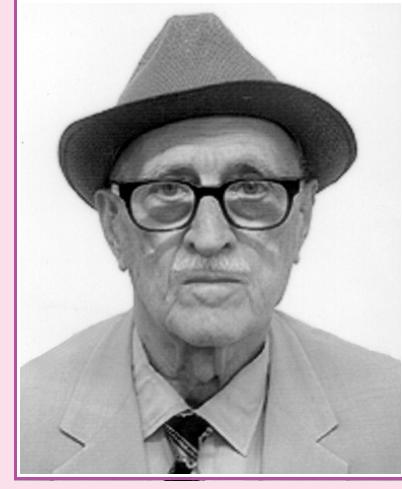
Η οικογενειακή και επαγγελματική μας κατοικία ήταν στο Σιδηροδρομικό Σταθμό ΑΓΓΕΙΑΙ.

Όταν η πατρίδα μας υποδουλώθηκε στους Γερμανο-Ιταλούς, ένας Δικηγόρος από διπλανό χωριό με προσηλύτισε και με οργάνωσε στις Ε-ΑΜΙκές πολιτικές οργανώσεις. Όμως εγώ είχα αρχίσει την Εθνική μου δράση κατά των κατακτητών, πολύ νωρίτερα. Όταν τροφοδοτούσα με ό,τι μπορούσε νάχει η οικογένειά μου τότε (1941-42) τον διατελέσαντα χωροφύλακα στο χωριό μας Αριστείδη Γερακιανάκη που κρυβόταν σε μια πουρναριά στα Λουτρά, όπου είχε καταφύγει, επειδή εκτέλεσε ένα συνεργάτη των Ιταλών, έξω από τις Σοφάδες και είχε επικηρυχθεί απ' τις Αρχές Κατοχής.

Μπαίνοντας το καλοκαίρι του 1943, κατέφθασε στα πάνω απ' το χωριό μας βουνά ένα μεγάλο τμήμα του μονίμου ΕΛΑΣ. Οι ηγέτες του μαζί με Άγγλους Αξιωματικούς και φορτώματα δυναμίτες, ετοίμαζαν σαμποτάζ για να διακόψουν τη σιδηροδρομική συγκοινωνία, και θα την έχω». Οπότε αποφάσισαν να ανατίναξουν μια μικρότερη γέφυρα στην περιοχή του Δερελί (Περιβόλι). Πράγματι, πήγε εκεί ένας Λόχος αντάρτες με Άγγλους Αξιωματικούς, την υπονόμευσαν με δυναμίτες και όταν περνούσε μια μεγάλη αμαξοστοιχία με 100άδες τόνους πυρομαχικά και 3 ατμομηχανές, την ανατίναξαν και ακούγονταν οι εκρήξεις σ' όλη την επαρχία Δομοκού. Καθώς είπαν οι Άγγλοι τα πυρομαχικά αυτής της αμαξοστοιχίας ήταν τόσα πολλά, ώστε μπορούσε μια μεραρχία της τότε εποχής, να μάχεται μια ολόκληρη εβδομάδα συνέχεια. Ο δε Άγγλος ταγματάρχης πήρε προαγωγή με τον ασύρματο, λόγω του επιτεύγματος. Μια πράξη εντελώς πρωτότυπη και πρωτόγνωρη στην πολεμική ιστορία!

Την άλλη μέρα, οι Γερμανοί συνέλαβαν όσους Έλληνες βρήκαν (μεταξύ αυτών και τον άρρωστο πατέρα μου) και τους πήγαν στην γκρεμισμένη γέφυρα για να την ξαναφτιάξουν. Άλλα μόλις οι αντάρτες από κάποια βουνά πάνω απ' το χωριό μας, άρχισαν να τους βομβαρδίζουν με όλμους, λάκισαν, αφήνοντας και τους Έλληνες που είχαν πιάσει.

Οπότε ίσχυσε για τους κατακτητές ο σώζων εαυτόν σω-

ΞΕΦΥΛΛΙΖΟΝΤΑΣ ΜΝΗΜΕΣ

To Λούσιρο

Καλό και το νερό της πηγής. Το βγάζει η γη να ξεδιψάσουν οι άνθρωποι και τα ζωντανά. Κι άμα περισσεύει να ποτίζονται τα κήπια.

Μα το νερό της βροχής, έχει άλλες χάρες. Το ρίχνει κατ' ευθείαν ο θεός να πιεί η γη, να κατεβάσουν τα ρέματα, να παραχωθούν τα λέσια, να καθαρίσει ο τόπος.

Έρχεται από τον ουρανό και είναι ευλογημένο.

Έτσι έλεγε η γερο-Βούκαινα και μια φορά την πείραξα.

— Απ' τον ουρανό έρχονται και τα χαλάζια, οι αστραπές και οι οβίδες.

Είχε έτοιμη την απάντηση και με αποστόμωσε.

— Αυτά δεν τα στέλνει ο θεός. Τ' αμολάει ο διάβολος.

(Οι ενέργειες του ΝΑΤΟ, δεν είχαν γίνει γνωστές ακόμη).

Βρόχινο έπρεπε να πιαστεί και για την πλύση. Μόλις άστραφτε, ή συννέφιαζε, έσπευδαν οι νοικοκυρές να βάλουν στην αστρέχα λεκάνες, κουβάδες, σκαφίδια, κακκάβια.

Με το νερό της βροχής γλίτωναν την αλισίβα, το πολύ σαπούνι και το κουραστικό τρύψιμο. Γιατί δεν είχε μέσα άλατα και «κόλλαγε» το σαπούνι στα ρούχα.

Άσε που γλίτωναν ακόμα και τον κόπο της μεταφοράς. Τότε δεν υπήρχαν στα σπίτια παροχές. Ότι ζωντανό κυκλοφορούσε στην αυλή, έπρεπε να ξεδιψάσει με νερό κουβαλημένο από τη βρύση, ή βγαλμένο από πηγάδι. Σκέτο ξεχέριασμα. Αν όμως τα μεγάλα ζώα ήταν πολλά, τα πήγαιναν στη βρύση, μια η δυο φορές τη μέρα.

Το βρόχινο θεωρείται καλό για το λούσιμο. Πολλές γυναίκες του αναγνωρίζουν σπουδαία προσόντα. Έλεγαν πως όχι μόνο καθαρίζει καλά το κεφάλι μα ριζοθρέφει τα μαλλιά.

Μια μέρα που διετύπωσα την απορία μου, άκουσα περί αυτού και τη γνωμάτευση της γριάς Κουντίνας.

— Όταν βρέχει, τί βρίσκει πρώτα; Το κεφάλι. Γι' αυτό τόβαλε πάνω - πάνω ο θεός. Να το πιάνει εύκολα η βροχή να το μουσκεύει και να στεριώνουν οι τρίχες.

Κείνη τη χρονιά, μέσιασε κι' ο Οκτώβρης, δίχως να ρίξει ο ουρανός σταγόνα. Και κάποιο σούρωπο, νάσου και ορθώνονται

σύννεφα.

— Σα θέλει ο θεός, ταχιά θα λουστώ με βρόχινο, μισοφώναξε η Ντασιά, που έπασχε από τριχόπτωση, ή που νόμιζε πως έπασχε.

Και με τα μάτια στα σύννεφα, πάει και βάζει τον κουβά, εκεί που θα σταλάξουν πιο πολύ τα κεραμίδια.

— Κρίμα που βιάστηκα χθες να πλύνω όλα τα λερωμένα φέρνοντας από τη βρύση. Άλλα σάμπως ξέρεις και τα κέφια του Μεγαλοδύναμου; Έχω και τον άντρα μου, που κάθε τρεις βδομάδες θέλει καλοπλυμένο σώβρακο.

Κάποια στιγμή αρχίζει να ψιχαλίζει. Η Ντασιά το άκουσε και πήγε στο παράθυρο. Είδε τις σταλαματιές και καταχάρηκε.

— Ρίξε θεούλη ρίξε, να μου γεμίσεις τον κουβά.

— Ποιον κουβά μουρή παλαβή! Την αποπήρει ο άντρας της που ζύγωσε δίπλα της να κοιτάξει. Να οργώσει ο κοσμάκης τα χωράφια και να σπείρει. Αυτό να παρακαλάς.

— Εγώ θέλω και να λουστώ. Να σώσω τα μαλλιά μου.

— Αιμ καλά σου λέω πως τα μυαλά τάχεις πάνω από το κεφάλι.

— Η Ντασιά βγήκε χαράματα στην αυλή. Ο κουβάς γεμάτος. Τον κοίταξε και αναγάλιασε.

Όμως την έκραξαν οι καθημερινές πρωινές, υποχρεώσεις και ξαναμπήκε σπίτι. Κι αφού μερεμέτεψε καναδού ωρες στο νοικοκυριό, πήγε να πάρει τον κουβά, να ζεστάνει το μισό νερό στην κατσαρόλα και ν' αφήσει το υπόλοιπο για την άλλη μέρα. Όμως κοιτάζει κι αλαφιάζεται!

Μπα! Μωρέ τί έγινε; Που πήγε το νερό; Ο κουβάς ολόρθιος κι ούτε σταγόνα μέσα! Κάποια θα το 'κλεψε, σκέφτηκε. Δε μπορεί να το πήραν οι νεράδες. Κάποια γειτόνισσα ήρθε και της άρπαξε το νερό. Πάει να πλαντάξει. Φαρμάκι να της έδινες, καλύτερα θα το κατάπινε. Φωνάζει τη μεγάλη κόρη της.

— Μουρή Κατερίνη, που 'ναι το νερό;

— Ξέρω γω; Στον κουβά που τόπιασε.

— Αι δεν είναι. Κάποια στρίγγλα ήρθε και τόκλεψε, που να μη δει καλό και προκοπή στη ζωή της. Που αν το πήρε να το πιεί, κοράκιασμα κακό να πάθει το στόμα της. Που αν το πήρε να λουστεί να κασιδιάσει το κεφάλι της

και να μαδάει σαν της παλιοπροβατίνας το τομάρι.

— Βρε μάνα! Τί κάνεις τώρα; Κάθεσαι και καταρίσαι για έναν κουβά νερό;

— Καλά κάνω. Αυτό το νερό για μένα ήταν ιλάτσι. Όχι. Δε φτάνουν οι κατάρες. Θα πάνα να φέρω τον αστυνόμο.

Εμποδίστηκε. Όχι δα και ως εκεί. Θα τους περιγελούσαν.

Χρέη αστυνόμου και δικαστή, υποχρεώθηκε να αναλάβει ο μπαρπα-Ανέστης ο γείτονας.

Μαζεύτηκαν όλοι γύρω του, να συμβάλλουν στην αναζήτηση της αλήθειας.

— Βρε, μήπως δεν έβρεξε; — Τί λες μπάρπα! Όλα είναι μουσκίδι. — Μήπως είναι τρύπιος ο κουβάς;

— Από πού τρύπιος; Περσινός κουβάς, πότε πρόλαβε να τρυπήσει; Φέρτε ένα ζευγάρι γυαλιά στο μπάρπα να κοιτάξει.

Γυαλιά ναι, μα που να βρεθούν; Την εποχή εκείνη δυο-τρεις είχαν στο χωριό τέτοιο πράμα. Οι άλλοι οι πρεσβύτεροι και να είχαν, τί θα τα έκαναν; Ούτε ανάγνωση ήξεραν, ούτε εφημερίδα είχαν να διαβάσουν. Κι' αυτός ακόμα ο γερο-Ζούμπος ο ψάλτης, δικά του δεν είχε. Κάθε γιορτή και Κυριακή, έπαιρνε του δάσκαλου, που στέκονταν δίπλα στο ψαλτήρι και βοηθούσε. Λένε και πως τα ήξερε όλα απ' έξω.

Η Ντασιά που βιάζονταν να μάθει τι είχε απογίνει το βροχόνερο δίνει καινούρια λύση.

— Μωρέ τί τα θέλουμε τα γυαλιά; Φέρτε ένα κακάβι νερό. Άμα είναι τρύπιος, θα φανεί.

Και καθώς αδειάζουν ένα κακάβι νερό στον κουβά, να διερευνήσουν τη φερεγγύοτητα του πάτου του, ορμάει ο γάιδαρος, που παραφύλαγε ξεχασμένος εκεί παραδίπλα και χώνει τη μούρη του μέσα.

Δε χρειάζεται και μεγάλη σκέψη για να καταλάβει κανείς, που είχε διοχετευτεί και σε πιο στομάχι βρίσκονταν το ζητούμενο. Και με ένα στόμα γυρίζουν όλοι και τη ρωτάνε.

— Μουρή Ντασιά, πόσες μέρες είχες να ποτίσεις το γάιδαρο;—

Ο Μάτσος Σανίδας, ο Σταύρος Παπαγεωργίου και ο Γιώργος Καρατίκης. Τρεις νέοι, τρεις φίλοι, τρία παδιά το 1940. Η φωτογραφική μπλανή τους κόλλως στον τοίχο της πλικίας τους.

ΤΟΝ ΠΑΛΙΟ ΣΤΗΝ ΑΓΙΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ

1967 Στην Αγία Παρασκευή.

Οικογενειακή στιγμή και η μαγκούρα στα χέρια του μπάρομπα Βαγγέλη έτοιμη. Ποιος να τολμήσει για αταξία;

1948 Σωκράτης Δημ. Κουτρούμπας
Στραβά το δίκοχο αλλά ευθύ το βλέμμα.
Ήταν γινικότερα ευθύς χαρακτήρας